

**Локален акционен план за животна средина
/ЛЕАП/ за периодот 2017-2020г.**

Општина ДЕЛЧЕВО

Општина ДЕЛЧЕВО

ОБРАЌАЊЕ НА ГРАДОНАЧАЛНИКОТ

Страна | 2

Почитувани граѓани на Општина Делчево,

Со цел да го подобриме квалитетот на животната средина во нашата општина, изработивме плански документ Локален Еколошки Акционен План (ЛЕАП) на Општина Делчево во кој создадовме повеќе годишна стратегија за заштита и унапредување на животната средина преку конкретни мерки и акции. Особено ми е чест и задоволство што со заеднички напори и соработка меѓу локалната самоуправа на општина Делчево и претставници од јавниот, приватниот и граѓанскиот сектор, пристапивме кон планирање на подобра животна средина и одржлив развој за идните генерации. Овој ЛЕАП 2017-2020 се надополнува и го надградува претходниот ЛЕАП 2005 -2011.

Во новиот акциски план јасно се ажурирани, Дефинирани и приоритизирани проблемите од областа на животната средина во Делчево.

Добар план е оној кој што е лесно применлив и реално остварлив.

Затоа, во овој план се поставени специфични, мерливи, остварливи, реални и навремени цели со соодветни мерки и акции кои се потребни да се спроведат за да се подобри квалитетот на животната средина во Општина Делчево во наредните четири години.

Со изработката на овој стратешки плански документ за животната средина, Општина Делчево го потврди својот одговорен однос во изнаоѓањето на механизми за одржливо интегрирање на заштитата на животната средина во локалниот економски и социјален развој на општината.

Се надевам дека создадовме солиден акциски план кој ќе не води во успешно надминување на сите проблеми и предизвици на патот кон заштита и унапредување на животната средина и одржлив развој во општината.

Би сакала да ја изразам својата благодарност кон за изработка на ЛЕАП 2017-2020, до членовите на работната група, месните заедници во Општина Делчево и Консултантскиот тим за нивното активно учество во изработката на документот, како и на граѓаните кои учествуваа со сугестии и забелешки при што допринесоа за реално отсликување и конкретизирање на еколошките проблеми и насочување на инвестициите за спроведување на дефинираните акции за подобрување на животната средина и постигнување на одржлив развој во општина Делчево.

Со почит,

Дарко Шехтански
Градоначалник на општина Делчев

Локален акционен план за животна средина /ЛЕАП/ за периодот 2017-2020г.

Општина ДЕЛЧЕВО

УЧЕСНИЦИ ВО ПРОЦЕСОТ НА ИЗРАБОТКА НА ЛЕАП

Локален Комитет за изработка на ЛЕАП во Општина Делчево

Реденброј	Име и презиме	Организација/позиција
1.	Тони Стоименовски	Координатор
2.	Валерија Соколова	Помошник на координаторот
3	Тања Стојковска	Општина Делчево
4.	Стојмир Мицевски	Општина Делчево
5.	Кире Цоневски	Општина Делчево
6.	Здравко Мирчевски	Општина Делчево
7.	Маја Стоименовска	Општина Делчево
8.	Николина Петровска Мавродиева	Општина Делчево
9.	Симона Поповска	РКЕЦ „ТЕРНИПЕ МК“ Делчево
10	Денисе Мемедова	РКЕЦ „ТЕРНИПЕ МК“ Делчево
11.	Методи Ѓорѓиовски	НВО „Аронија“ Делчево
12.	Драган Балас	РЦУК
13.	Светлана Илиевска	РЦУК
14.	Зоран Поповски	СРК ПОП
15.	Лилјана Ивановска	ООУ „Вачо Прке“ - Делчево
16.	Лиле Маркова	ООУ „Вачо Прке“ - Делчево
17.	Весна Димитровска	СОУ „М.М Брицо“ – Делчево
18.	Сузана Трендафилова	СОУ „М.М Брицо“ – Делчево
19.	Иван Манев	ЈКП „Брегалница“ Делчево
20.	Дарко Гоцевски	ЈКП „Брегалница“ Делчево
21.	Марио Вељковиќ,	Надворешен Консултант

РАБОТНИ ГРУПИ

Работна група 1

Области:

- *Урбанизам*
- *Инфраструктура*
- *Патишта*
- *Транспорт*

Број	Име и презиме	Организација/Институција	Позиција
1.	Маја Стоименовска	ЕЛС Делчево	Самостоен референт за геодезија, О.Урбанизам
2.	Стојмир Мицевски	ЕЛС Делчево	Самостоен референт за сообраќај, Одд.Урбанизам
3.	Кире Цоневски	ЕЛС Делчево	Соработник за превенција, Одд.Урбанизам
4.	Владо Таушански	ЕЛС Делчево	Комунален ред, Одд. Инспекциски надзор
5.	Николина Петровска Мавродиева	ЕЛС Делчево	Општина Делчево Соработник за Сообраќај

Работна група 2

Области:

- *Образование*
- *Здравство*
- *Јавна свест*

Број	Име и презиме	Организација/Институција	Позиција
1	Весна Димитровска	СОУ М.М.Брицо	Професор
2	Сузана Трендафилова	СОУ М.М.Брицо	Професор

Општина ДЕЛЧЕВО

3	Лилјана Ивановска	ООУ Ванчо Прке	Наставник
4	Тони Стоименовски	ЕЛС	Советник при ЛЕР

Работна група 3

Области:

- Биодиверзитет
- Шуми
- Природни ресурси

Број	Име и презиме	Организација/ Институција	Позиција
1	Методи Ѓорѓиовски	ЗГ Аронија	координатор
2	Лиле Маркова	ООУ Ванчо Прке	наставник
3	Драган Балас	РЦУК	раководител РЦУК
4	Светлана Илиевска	РЦУК	РЦУК

Работна група 4

Области:

- Вода
- Воздух
- Отпад

Број	Име и презиме	Организација/ Институција	Позиција
1	Валерија Соколова	ЕЛС	Технички Асиситент
2	Татијана Стојковска	ЕЛС	Виш соработник за животна средина
3	Иван Манев	ЈКП Брегалница	Референт за јавни набавки
4	Дарко Гоцевски	ЈКП Брегалница	Одговорен за правни, административни работи и архива
5	Здравко Мирчевски	ЕЛС	Раководител на Одд. за инсп. надзор

Општина ДЕЛЧЕВО

КРАТЕНКИ

ГУП	Генерален урбанистички план
ДУП	Детален урбанистички план
ДПСИР	Движечки сили, Притисоци, Состојба, Импликации, Реакции
ЕЕА/ЕАЖС	Европска агенција за животна средина
ЕУ	Европска Унија
ЕЛС	Единици на локална самоуправа
ЕИА/ОВЖС	Оценка на влијание врз животната средина
ИРРС/ИСКЗ	Интегрирано спречување и контрола на загадувањето
ЈКП	Јавно комунално претпријатие
ЈПМШ	Јавно претпријатие Македонски шуми
КО	Катастарска општина
ЛЕАП	Локален акционен план за животна средина
МЖСПП	Министерство за животна средина и просторно планирање
МЗШВ	Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
НВО	Невладина организација
НПУЦО	Национален План за управување со отпад во Република Македонија
ППРМ	Просторен План на Република Македонија
РМ	Република Македонија
РЗЗЗ	Републички завод за здравствена заштита
SWOT/ ССМЗ	Сили, слабости, можности, закани
СП	Споменик на природата
СПР	Строг природен резерват
ССБРРМ	Студија за состојбата со биолошката разновидност во Република Македонија
ЗЕЛС	Заедница на единици на локална самоуправа
МСП	Мали и средни претпријатија
ЗГ	Здружение на граѓани
ЗК	Земјоделски Комбинат

Општина ДЕЛЧЕВО

СОДРЖИНА

Предговор.....	10
1. Кратко резиме.....	11
1.1. Вовед.....	11
1.2. Општи податоци и Профил на општина Делчево.....	11
1.3. Одредување на состојбите на животната средина во тематските области.....	12
1.3.1Урбанизам.....	12
1.3.2Инфраструктура.....	13
Водоснабдување.....	13
Канализација.....	13
Електрична мрежа.....	13
1.3.3 Патишта.....	14
1.3.4 Транспорт.....	14
1.3.5Образование.....	15
1.3.6Здравство.....	15
1.3.7Јавна свест.....	16
1.3.8Биодиверзитет	20
1.3.9Шуми.....	20
1.3.10Природни ресурси.....	21
1.3.11Вода.....	22
1.3.12Воздух.....	23
1.3.13Отпад.....	23
1.4. Приоритетни проблеми.....	24
1.4.1Урбанизам.....	24
1.4.2Инфраструктура.....	24
1.4.3 Патишта.....	24
1.4.4 Транспорт.....	25
1.4.5Образование.....	25
1.4.6Здравство.....	25
1.4.7Јавна свест.....	25
1.4.8Биодиверзитет.....	26
1.4.9Шуми.....	26
1.4.10Природни /Минерални/ресурси.....	26
1.4.11Вода.....	26

Општина ДЕЛЧЕВО

1.4.12	Воздух.....	26
1.4.13	Отпад.....	27
1.5	Програмски и среднорочни цели.....	27
1.5.1	Урбанизам.....	27
1.5.2	Инфраструктура.....	27
1.5.3	Патишта.....	28
1.5.4	Транспорт.....	28
1.5.5	Образование.....	28
1.5.6	Здравство.....	29
1.5.7	Јавна свест.....	29
1.5.8	Биодиверзитет.....	29
1.5.9	Шуми.....	29
1.5.10	Природни /Минерални/ ресурси.....	29
1.5.11	Вода.....	30
1.5.12	Воздух.....	30
1.5.13	Отпад.....	30
2.	Правна Рамка.....	31
3.	Што е ЛЕАП.....	33
3.1.	Методологија за изработка на ЛЕАП.....	34
4.	Општи податоци за општина Делчево.....	36
4.1.	Географска положба.....	36
4.2.	Релјеф.....	37
4.3.	Хидрографија.....	37
4.4.	Клима.....	38
4.5.	Население.....	38
4.6.	Локална инфраструктура.....	40
4.7.	Природни ресурси.....	44
5.	Оценка на состојбите.....	47
5.1	Урбанизам.....	47
5.2	Инфраструктура.....	48
5.3	Патишта.....	52
5.4	Транспорт.....	53
5.5	Образование.....	54
5.6	Здравство.....	55
5.7	Јавна свест-РЕЗУЛТАТИ ОД АНКЕТАТА.....	55
5.8	Биодиверзитет.....	55

Општина ДЕЛЧЕВО

5.9.Шуми.....	56
5.10. Природни ресурси.....	57
5.11.Вода.....	60
5.12Воздух.....	61
5.13.Отпад.....	63
6. SWOT Анализа.....	64
6.1Урбанизам.....	64
6.2.Инфраструктура.....	65
6.3.Патишта.....	66
6.4Транспорт.....	67
6.5.Образование.....	68
6.6.Здравство.....	69
6.7.Јавна свест.....	70
6.8.Биодиверзитет.....	71
6.9.Шуми.....	72
6.10. Природни ресурси.....	73
6.11.Вода.....	74
6.12Воздух.....	75
6.13.Отпад.....	76
7.Акциски план за имплементација на ЛЕАП.....	77
7.1Урбанизам.....	77
7.2.Инфраструктура.....	78
7.3.Патишта.....	80
7.4Транспорт.....	82
7.5.Образование.....	83
7.6.Здравство.....	84
7.7.Јавна свест.....	85
7.8.Биодиверзитет.....	86
7.9.Шуми.....	87
7.10. Природни ресурси.....	88
7.11.Вода.....	90
7.12Воздух.....	91
7.13.Отпад.....	92

ПРЕДГОВОР

Процесот на децентрализација и пренесувањето на дел од надлежностите и обврските од централната на локалната власт бара од општините стратешко планирање и идентификување на бројни приоритети, мерки и акции кои треба да се спроведат за да овозможат интегриран одржлив развој на општините.

Управувањето со животната средина произлегува од барањата на регулативите на ЕУ, новите усогласени закони од областа на животната средина, како и новите надлежности на единиците на локална самоуправа, согласно Законот за локална самоуправа.

Изработката на ЛЕАП документот е почеток на долгорочен процес. Постигнувањето на целите многу често претпоставува имплементација на мерки и акции на среднорочен и долгорочен рок. Ревидирање на документот, како и набљудување и оценување на самиот процес на спроведување се активности кои ќе треба континуирано да се реализираат.

Воспоставување на ефикасен систем за управување со животната средина е голем предизвик, но воедно и обврска. Во тој процес најголема улога има националната власт, но и сите останати страни кои треба да бидат дел од системот, вклучително и локалната самоуправа.

Решавањето на проблемите од областа на животната средина меѓу другото треба да вклучува:

- Обезбедување на соодветен административен апарат за спроведување на законските надлежности, идентификација на проблемите и спроведување на активностите за заштита на животната средина на локално ниво;
- Градење на капацитет кај единиците на локалната самоуправа во сите домени на заштитата на животната средина, вклучувајќи воспоставување на инспекција, спроведување на прописите, мониторинг, издавање на Б интегрирани дозволи и други надлежности;
- Обука и насочување што треба да го организира централната власт во соработка со ЗЕЛС и локалната самоуправа, со цел да се усмери и забрза фазата на транзиција и да се обезбеди соодветна вертикална координација помеѓу органите;
- Подготвување на планови за имплементација на Директивите на ЕУ што бараат големи вложувања, како што се Директивата за вода за пиење, Директивата за пречистување на урбани отпадни води, Директивата за депонии и Директивата за големи постројки со согорување, и обезбедување на јасна дефиниција на улогата на локалната самоуправа во плановите;
- Подготвување и ажурирање на ЛЕАП документ;
- Подготвување на други плански документи за заштита на животната средина на локално ниво;
- Воспоставување на заеднички организациони регионални структури за решавање на проблемите од животната средина;
- Развивање на инструменти и механизми за решавање на еколошките проблеми и за исполнување на новите обврски;
- Можности за финансирање на локално ниво (координирање на локалните фондови со финансиското планирање на државно ниво);
- Пристап на јавноста до информациите за животната средина;
- Едукација и активното учество на јавноста во донесувањето на одлуки за животната средина;
- Транспарентност и одговорност во процесот на одлучување;

1. Кратко резиме

1.1. Вовед

Согласно со Законот за животна средина (Службен весник на Р.М. бр. 53/2005, 24/2007), општината Делчево го поддржа и овозможи изготвувањето на вториот Локален План за Заштита на Животна Средина на општината. Процесот на креирање на документот се реализираше во периодот јули-декември 2016г. Проектот во чии што рамки беше развиен документот е финансиски, поддржан од Владата на Република Македонија. Изготвувач на Локалниот План за Заштита на Животна Средина на Делчево е стручен тим на Регионалниот центар за застапување од Делчево кој делуваше преку формиранiot Локален Комитет а во директна во соработка со претставници од локалната самоуправа и населението на Општината.

1.2. Општи податоци и Профил на општина Делчево

Општина Делчево се наоѓа во крајниот североисточен дел на Република Македонија, во подножјето на планината Голак (Чавка 1524 m), непосредно до бугарската граница на оддалеченост од само 10км. На исток е заградена со планината Влаина, на север со Осоговските и на југ со Малешевските планини. Сместена е во котлината Пијанец, во горниот тек на реката Брегалница. Општината со нејзината поширока околина се протега на следните координати: 41° 58' северна географска ширина и 22° 46' источна географска должина, на надморска височина од 630 метри. Климата е умерено - континентална. Општина Делчево на југ се граничи со општините Пехчево и Берово, на запад со општината Веница, на северозапад со општината Македонска Каменица, а на исток и североисток со Република Бугарија.

Табела 1. Основни податоци за општина Делчево

ЕЛС	Општина Делчево
Година на основање	
Површина	423 км ² , а се простира на надморска висина од 630 м.
Вкупен број на жители	17 505
Демографски карактеристики:	Според етничката структура на населението, во општина Делчево доминираат Македонците со 91,6%. Покрај нив, во општината живеат и 1.230 Роми (7,2%), а останатите 1,2% ги сочинуваат Турци, Срби, Власи и останати етнички групи.
Полова застапеност	Мажи 8977 Жени 8528
Густина на населеност	41/44 ж/км ²
Годишен прираст	7,17 ‰
Број на домаќинства	5568
Број на живеалишта	7163

Општина ДЕЛЧЕВО

Број на населени места	22
Населени места	Делчево, Бигла, Ветрен, Вирче, Вратиславци, Габрово, Град, Драмче, Свегор, Илиово, Киселица, Косово Дабје, Нов Истевник, Очипала, Полето, Разловци, Селник, Стар Истевник, Тработивиште, Турија, Чифлик, Стамер
Главни дејности на населението	Индустрија и земјоделие
Природни ресурси	Плодно земјиште, вода и шуми
Економски (GDP)	
Вкупна стапка на емисија на јаглероден диоксид	51 881, 71 CO ₂ -екв тони (2015 година)

1.3 Одредување на состојбите на животната средина во тематските области

Идентификацијата на проблемите со животната средина и оценката на сегашната состојба со сите медиуми на животната средина – воздух, вода, почва, како и користењето на земјиштето и природните ресурси во Општината и поставувањето на програмските и среднорочните цели за надминување на истите е направена на основа на повеќе општински релевантни и актуелни документи. Тоа се Стратегијата за локален економски развој, Стратегијата за климатски промени, преходно подготвениот ЛЕАП но и други документи. Покрај претходно наведените, како извор на релевантни податоци се искористени архивата на ЕЛС, официјални документи на ЈКП, ЕСМ-ЕВН ЈП Македонски Шуми и тн. Дел од податоците се превземени и од последниот официјален попис спроведен во Р.Македонија во 2002. Креаторите на документот иако свесни дека податоците од последниот попис можеби не се најсоодветни, сепак, во одсуство на актуелен попис, одлучија истите да ги земат предвид, што може да има одредени лијанија на одредени мали отстапувања во однос на одредени, пред се демографски факти и податоци.

1.3.1 Урбанизам

Подрачјето на општина Делчево во смисла на урбанизација е покриена со генерални и детални урбанистички планови, урбанистика документација за населени места и општ акт за селата. Со донесувањето на Законот за просторно и урбанистичко планирање во 2005 година се јави потреба за усогласување и измена на урбанистичките планови, согласно Законот и според тоа за селата треба да се донесат урбанистички планови за села. За градот Делчево во 1999 година е донесен ГУП со период на плански развој од 1997 до 2010 година и со него се регулира, планира и дефинира просторниот развој, организацијата и уредувањето на градот, границите на урбанистичкиот опфат, намената на површините и содржините на истите со зонирање со површина на урбан опфат од 403,78ха.

За развој на индустрија и мало стопанство се предвидени 54,6ха од кои на индустријата и отпаѓаат 38,7ха, а од нив се реализирани 32,0ха или 82,6%. Во 2006 година е донесен ДУП за Спортско Рекреативен Центар “Голак”, со кој се предвидуваат локации за разни видови објекти во функција на претварање на планината Голак во препознатлив туристички центар.

1.3.2 Инфраструктура

Водоснабдување¹

Водоснабдувањето за градот Делчево и за селата Тработивиште, Вирче, Град, Стамер и Полето се врши од регионалниот систем за водоснабдување кој се состои од:

- Акумулација Лошана со акумулационен простор 1 500 000 м³, камено насипана брана со Н = 41 метар;
- Довод од зафатна градба во акумулацијата Лошана до филтер станицата во с. Тработивиште;
- Филтер станица во с. Тработивиште со проектиран капацитет од 60 литри/секунда, а сегашен работен капацитет 40 литри/секунда;
- Бунари и пумпни постројки во с. Тработивиште и градот Делчево (две пумпни постројки)
- Должина на главни цевководи во системот 16 150 метри должински од кои цевководите се PVC и салонит
- Должина на разводна мрежа во градот 44950 метри должински
- Број на куќни приклучоци – 5180
- Каптажа - резервоар и разводна мрежа 129,64 км
- Главен колектор+канализациона мрежа во 2013 се 55.869 км

Останатите рурални населени места се снабдуваат со вода за пиење преку локални водоводни системи и чешми.

Канализација²

Во градот Делчево одведувањето на комуналните отпадни води до 2016 година се вршеше заедно со атмосферските води преку постојната канализациска мрежа. Мрежата е од мешан тип и е проектирана со две изливни места лоцирани на колекторите покрај реките Брегалница и Габровчица, а краен реципиент е река Брегалница.

За споредба вкупно во 2007: главен колектор+канализациона мрежа 47,965 км додека вкупно во 2016: главен колектор+канализациона мрежа 55.691 км.

Електрична мрежа

Делчево е поврзано со електроенергетскиот систем на Република Македонија преку далноводот 110KV Кочани – Македонска Каменица – Делчево – Берово и со 35 KV далновод Кочани – ХЕ “Калиманци”. Покриеност со електрична енергија: 100%

За 2013 годишна потрошувачката на електрична енергија во општината изнесува: 48 MWA. Цена: 4.05 денар/kWh електрична енергија.

1.3.3 Патишта

¹ Одделение за урбанизам и животна средина, ЕЛС Делчево, 2006

²Извор: Одделение за уредување на градежно земјиште, патишта и улици, ЕЛС Делчево, 2013

Општина ДЕЛЧЕВО

На подрачјето на општината поминува Магистралниот пат АЗ/ М5, со кој општината се поврзува со Република Бугарија. Со сообраќајниот систем на државата општината се поврзува преку неколку регионални патишта:

- ✚ Магистралниот пат АЗ (Крстосница Требениште (врска со А2) - крстосница Подмоље – Охрид - Косел – Ресен - Битола – Прилеп – Велес - Штип – Кочани – Делчево - гр. со Бугарија (ГП Рамна Нива) од граничен премин- Делчево, М.Каменица, Кочани и понатаму Штип,
- ✚ Р1302 Делчево (врска со АЗ)- Пехчево – Берово – Дабиле (врска со А4)
- ✚ Р2341 Делчево (врска со АЗ) – Габрово – гр. со Р.Бугарија
- ✚ Р2343 Делчево (врска со АЗ) – Голак
- ✚ Р2345 врска со АЗ – Бигла – Трсино – врска со Р1304
- ✚ Р2346 Тработивиште (врска со Р1302) – Разловци – Митрашинци (врска со Р1304)
- ✚ Р2345 го поврзува Делчево со Ваница, преку с.Бигла
- ✚ Р2343 Делчево – планина Голак

1.3.4 Транспорт

Во Делчево за јавен превоз на патници и стоки се користи патен сообраќај. Автобуската станица, која е во приватна сопственост работи и ја врши својата функција.

Градскиот превоз општинскиот линиски превоз на патници во општина Делчево се врши врз основа на 6 дозволи за одредени линии, а истиот го вршат 4 превозници со минибуси и комбиња,. Превозот на ученици и вработени во поголемите правни субјекти во општината се врши со дозволи за посебен линиски превоз на патници. кои го обезбедуваат превозот до селата, како и превозот на ученици.

Во општина Делчево авто такси превозот е најатрактивен и истиот го вршат 21 лиценцирани авто такси превозници, од кои 6 се индивидуални превозници и 15 се авто такси компании. Во општината има четири лиценцирани автотакси компании и десетина лиценцирани индивидуални автотакси превозници.

- ✚ БЛИЗИНА НА АЕРОДРОМ: Скопје 145км, Софија 140км
- ✚ БЛИЗИНА НА ЖЕЛЕЗНИЦА: Кочани 48 км
- ✚ БЛИЗИНА НА ПРИСТАНИШТЕ: Солун 234 км
- ✚ ГРАНИЧЕН ПРЕМИН: **Делчево** Арнаутски Гроб, 10км од општинскиот центар и Црна Скала, /премин во изградба/

1.3.5 Образование

Општина ДЕЛЧЕВО

Образовниот процес во општина Делчево, според податоци од официјални извори јануари 2013, се одвива во следните воспитно-образовни институции:

Вид на образование	Назив на установа	Контакт
Предучилишно	ОЈУДГ “Весели Цветови”	033 411 872
Основно	ОУ “Ванчо Прке”	033 411 119
	ОУ “Климент Охридски”	033 410 920
Средно	СОУ “М.М.Брицо”	033 411 864

Во Предучилишнотообразование во општина Делчево, вкупно се вклучени 253 деца, организирани во 10 наставни групи кои се водени од 12 воспитувачи.

Во Основното образование бројот на ученици на еден наставник во 2013 е 9,41 додека во 2006 овој број бил дури 13. Бројот на ученици во 2013 е 1299 додека во 2006 тој број бил 1569.

Бројот на ученици опфатени со средно образование во општина Делчево изнесува околу 200. Истото се реализира во две образовни подрачја и тоа Општествено - хуманистичко подрачје како и Природно математичко подрачје. Бројот на ученици на еден наставник во средното училиште е 22 во 2006 додека пак просечен број на ученици на еден наставник во 2013 е 9,83.

Сите образовни институции во општина Делчево работат согласно позитивните закони и норми и ги следат и имплементираат политиките на МОН и Бирото за развој на образованието. Во рамки на наставата децата учат и ги осознаваат потребите за здрава животна средина и живеењето во хармонија со природата. Во сите образовни институции постојат Еколошки секции.

1.3.6Здравство

Здравствената заштита во општина Делчево се одвива на ниво на примарна здравствена заштита во ЈЗУ “Гоце Делчев”, во која со процесот на приватизација се лоцирани поголем број на приватни ординации.

Здравствена станица постои во село Трабовиште, а селски амбуланти(пунктови) има во: Разловци, Драмче, Град, Вирче, Стамер и Бигла. Во рамките на ЈЗУ “Гоце Делчев” функционира и Центар за дијализа.

1.3.7Јавна свест

Општина ДЕЛЧЕВО

АНКЕТЕН ЛИСТ ЗА ЗИНТЕРЕСИРАНИ СТРАНИ

1. Каде живеете

1. Урбана средина
2. Рурална средина

2. Според степенот на загаденост општината е:

1. Незагадена
2. Незначително загадена
3. Средно загадена
4. Високо загадена

3. Причини за загадувањето

(Степенувајте со бројки од 1 до 6 според значајноста. 1- најмалку значајно, 6- најмногу значајно) *

1. Низок степен на еколошка свест
2. Локална регулатива
3. Неприменување на законска регулатива
4. Слаб ангажман на Јавното комунално претпријатие
5. Недоволен број на опрема (канти за отпадоци, контејнери, техничка опрема за чистење на јавни површини, камиони за собирање смет)
6. Економска состојба на општината и Јавното комунално претпријатие

4. Еколошките проблеми во општина Делчево најмногу се одразуваат на:

(Степенувајте со бројки од 1 до 4 според значајноста. 1- најмалку значајно, 4- најмногу значајно) *

1. Моето здравје и здравјето на моето семејство
2. Идните генерации
3. Растителниот и животинскиот свет
4. Природни вредности и реткости

Локален акционен план за животна средина /ЛЕАП/ за периодот 2017-2020г.

Општина ДЕЛЧЕВО

5. Најсериозни еколошки проблеми во општина Делчево се:
(Степенувајте со бројки од 1 до 10 според значајноста. 1- најмалку значајно, 10- најмногу значајно) *

1. Низок степен на еколошка свест
2. Загадување на почвата со употреба на хемиски средства (пестициди и вештачки ѓубрива)
3. Сечење и уништување на шумите
4. Неконтролиран урбан развој
5. Недоизграден колекторски систем
6. Недоизградена канализациона мрежа
7. Сабирање и депонирање на цврст отпад
8. Загадување на воздухот од индустриските капацитети и индивидуалните објекти при согорување на дрва и друг вид на материјали
9. Квалитет на вода за пиење
10. Штетно дејствување на бучавоста

6. Што најмногу Ви пречи во вашата населба а е проблем поврзан со животната средина?
(Степенувајте со бројки од 1 до 6 според значајноста. 1- најмалку значајно, 6- најмногу значајно) *

1. Близината на индустриските капацитети
2. Ниско ниво на свест за животна средина кај луѓето кои живата во мојата населба

Локален акционен план за животна средина /ЛЕАП/ за периодот 2017-2020г.

Општина ДЕЛЧЕВО

3. Загадување од пестициди
4. Нередовно собирање на смет
5. Непостоење на соодветна канализациона мрежа
6. Друго-----/-----

7. Кои се најзначајни еколошки вредности на општина Делчево?
  1. Здравјето на лугето
  2. Заштита на природата
  3. Заштита на природните реткости
  4. Производство на храна со природно потекло и нејзино брендирање
  5. Развој на загадувачката индустрија
  6. Промоција и поддршка на енергетска ефикасност

8. Кои последици по здравјето во последните години сте ги имале Вие или Ваш член на семејството? *
  - Респираторни проблеми (проблеми со дишење)
  - Срцеви проблеми
  - Дијагностицирано малигно или бенигно заболување
  - Друго

9. Со која активност можете да дадете придонес за заштита на животната средина
  1. Преку изработка на одредени еколошки проекти
  2. Вклучување во еколошки акции
  3. Учество во кампањи и нивно организирање

Локален акционен план за животна средина /ЛЕАП/ за периодот 2017-2020г.

Општина ДЕЛЧЕВО

4. Медиумска промоција на вредностите и заштита на животна средина

5. Подготовка и печатење на промотивни материјали за заштита на животната средина

10. Дали инспекциските служби кои вршат надзор над прописи од областа на животната средина треба да им се дадат поголеми овластувања и можност на изрекување на високи парични казни (глоби)? *

- Да
- Не
- Не знам
- Друго

11. Дали сметате дека треба да се изврши промена на детален урбанистички план (ДУП) на општина Делчево и во него да биде предвидена поголема зелена површина? *

- Да
- Не
- Не знам
- Друго

1.3.8 Биодиверзитет

Природата и биолошката разновидност се резултат на милениумски период на еволуција, што само по себе ја нагласува потребата за нивна континуирана заштита.

Општина Делчево, распространета на Пијанечката висорамнина поседува атрактивни шумски предели богати со разновидна фауна и флора.

Општина ДЕЛЧЕВО

Во регионот живеат повеќе разновидни растителни заедници. Преовладуваат високи растенија, додека оние ниските како што се алгите, мовта но и габите /како неживотинска и нерастителна форма/, се уште во целост не се испитани. Покрај нив, регионот е богат и со голем број разновидни лековити и ароматични растенија, шумски плодови, семиња и печурки.

Составен дел на биоценозата во подрачјето на општината Делчево се и најразличните форми на животни од групата на водоземците, цицачите, влечугите, птиците и инсектите.

Ловството како стопанска профитабилна дејност овозможува девизен прилив, вработување, развој на угостителството, туризмот, транспортот шумарството и др. Мојност за развој на ловството во Делчево е во склоп на Пијанечкото ловностопанско подрачје.

1.3.9 Шуми

Шумите се најголеми и карактеристични природни целини во општина Делчево кои зафаќаат површина од 27.899 хектари или 48% од вкупната територија на општината. Во структурата на шумите најзастапена е дабовата, потоа боровата и на крајот со најмал процент е застапена буковата шума. Шумите се богати со разни лековити билки, шумски плодови и растенија.

Во шумските предели се среќава богат растителен и животински свет, а особено внимание треба да се посвети на загрозените видови: дивата свиња, срната, дивиот зајак, црниот орел, еребицата и бувот.

Во однос на сопственоста 49,8 % од шумите во општина Делчево се приватни, а 50,2 % државни.

	Вкупно шума ха	Вкупно чисти листопадни насади ха	Чисти насади даб ха	Чисти насади бука	Чисти насади други листопадни	Чисти иглолисни насади	Чисти насади бор
Индивидуални сопственици	14 000	12 200	10 000	2 100	110	3 699	3 699
	50,2%	50,4%	50,0%	52,5%	52,4%	100,0%	100,0%
Државни/општински претпријатија	13 899	12 000	10 000	1 900	100	0	0
	49,8%	49,6%	50,0%	47,5%	47,6%	0,0%	0,0%
Вкупно	27 899	24 200	20 000	4 000	210	3 699	3 699

Табела 10. Преглед на шумата во општина Делчево

Шумите во општина Делчево се дефицитарни со дрвна маса, т.е. потребите за одревно дрво на домаќинствата се поголеми од утврдениот годишен сечив етат.

Вкупно површини под шуми	Измерена дрвна маса	Просечен годишен прираст	Етат за сеча	Број на домаќинства	Потребно бруто огревно дрво (м3)	Дефицит/ Суфицит (м3)
--------------------------------	---------------------------	--------------------------------	-----------------	------------------------	-------------------------------------	-----------------------------

Локален акционен план за животна средина /ЛЕАП/ за периодот 2017-2020г.

Општина ДЕЛЧЕВО

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ха	м3	м3/ха	м3	м3/ха	м3		За едно	Вкупно(7*8)	(6-9)
27899	2355919	87	48837	1,8	36365	5568	9,44	52562	-16197

Табела 11. Преглед на шума и потребно дрво за огрев³

Вредностите за годишната стапка на пораст на шумите и факторите на апсорпција се земени од Ревидираните прирачници на ИПЦЦ за подготовка на инвентари. Апсорпцијата на јаглороден диоксид од шумите во општина Делчево изнесува 97 276,67 тони CO₂.

Планината Голак според Законот за заштита на природни реткости (“Сл. весник на СРМ“ 43/76) и група критериуми е под посебна заштита како предел со посебни природни карактеристики (12.500 ха), со издвоена и заштитена парк - шума “Гоце Делчев”.

Споменици на природата кои сведочат за процесите кои се одвивале во различни геолошки периоди:

- Локалитет Илин Камен кај с. Свегор
- Локалитет Кукуљето кај с. Нов Истевник
- Локалитет Кукуљето кај с. Тработивиште

1.3.10 Природни ресурси

На територијата на општина Делчево утврдени се значајни наоѓалишта на металични, неметалични и енергетски минерални сировини, како значаен потенцијал за развојот на општината.

Наоѓалишта на јаглен, лоцирани во Делчевско – Пехчевскиот басен, со вкупна површина од околу 100 км², трети по значење во Република Македонија. Вкупните резерви се утврдени на околу 46 милиони тони јаглен.

Во коритото на река Брегалница има околу 90 милиони метри кубни златоносен алувион од песок и чакал. Се претпоставува присуство на 13,5 – 36 тони злато.

Природно печената глина, со утврдени резерви над 10 милиони тони, а со значајна комерцијална вредност се и гранитите, варовниците и диабазите. Геотермалната енергија – при испитувањата на лежиштето на јаглен “Стамер – Свегор”, утврден е среден геотермален градиент од 6,5° C/100метри, што укажува дека зголемувањето на температурата во насока на длабочина е побрзо од вообичаеното

1.3.11 Вода

Главна водена артерија на општина Делчево е реката Брегалница, која е и најголема притока на реката Вардар. Истата, но и нејзините притоки, се подложени на загадувања од комуналните и индустриските отпадни води од населените места кои се наоѓаат во горниот тек на реката, пред истата да поминува на територијата на општина Делчево. Покрај загадувањето од отпадни води, иако не се утврдени значителни количини и концентрација,

³ Извор: Аналитична информација за шумите на општина Делчево и М.Каменица до 31. 12 2004 година – 50 год. работа и постоење на шумско стопанство “Голак” Делчево – 1951 до 2002 година, Асен Давитков

Општина ДЕЛЧЕВО

во Брегалница се поприсутно е и загадување предизвикано од различни хемиски агенсии кои во различна форма се применуваат од страна на фармерите во рамки на процесите на производство на храна. Десни притоки на реката Брегалница се: Желевица, Даштица, Репница, Граштица, Свегорска Река и Габровчица. Леви притоки се: Лошана, Петрашевец и Чифличка река. Вкупната површина на сливот на река Брегалница изнесува 742,5км², со просечна надморска височина на сливот 1000 метри. Средногодишниот проток на профилот кај Разловци изнесува 6,3м³/секунда. Вкупниот годишен просечен проток на Брегалница на профилот “Калиманци” изнесува 264 милиони метри кубни.

Значаен потенцијален хидрографски објект во општината е брана Лошана, со зафатнина од 1 400 000 метри кубни вода, кај селото Разловци која е во завршна фаза и од оваа година ќе започне нејзиното полнење. Оваа акумулација главно ќе се користи за комплетно решавање на проблемот на водоснабдување во општина Делчево, а дел и за наводнување на Делчевското поле (300 ха).

Друг значаен изграден хидрографски објект во општината претставува акумулација Петрашевец со зафатнина од 180 000 метри кубни вода, која се користи за наводнување на обработливите површини низводно од Браната.

Табела: Преглед на можни акумулации во Делчево⁴

Профил	Водотек	Површина на слив(км ²)	Зафатнина на акумулација (м ³)
Чукар	Желевица	90	20 000 000
Град	Пијавица	9	120 000
Свегор	Свегорска	10	600 000
Бела Вода	Габровска	22	550 000
Стара Река	Стара Река	20	250 000
Очипалска I	Очипласка	23	320 000
Очипалска II	Киселичка	8	350 000
Туришница	Туришница	20	500 000
Репница	Репница	6	530 000
Бигла	Бигла	1,33	25 000

1.3.12 Воздух

Општината Делчево благодарение на рељефните и климатските услови една од ретките општини каде воздухот е незагаден.

Домашните ложишта, и делумно мобилните извори на емисии (сообраќајот) имаат влијание врз квалитетот на воздухот во општина Делчево.

⁴Извор: Одделение за уредување на градежно земјиште, патишта и улици, ЕЛС Делчево

Општина ДЕЛЧЕВО

Во Општината не се вршат мерења на квалитетот на амбиентен воздух, но немањето на тешка загадувачка индустрија, малиот број денови со магла и постојаниот ветер создаваат предуслови за чист воздух.

1.3.13 Отпад

Вкупното годишно производство на комунален цврст отпад и друг неопасен отпад во општината, се проценува на околу 7500 тони.

За собирање на отпадот се користат контејнери од 1,1м³, но сеуште дел од граѓаните користат и импровизирани садови за собирање на отпадот.

Комуналното претпријатие располага со 4 специјални возила за подигање и транспорт на отпад. Инертниот отпад се депонира на локацијата Ралева чука. Динамиката на собирање и транспортирање на комуналниот отпад е еднаш неделно.

Единица мерка за утврдување на цената на губретарина е метар квадратен корисна површина и истата за домаќинства изнесува 2,1 денари/м². Деловните субјекти плаќаат цена од 4 денари/м².

Во селските населби нема организирано собирање на отпадот, тој се фрла неконтролирано во околината, на диви депонии, обично во суводолици или во близина на некој водотек.

Собраниот отпад се депонира на депонијата на локалитетот Острец. Депонијата е санитарно неуредена и не се врши препокривање на отпадот со почва по неговото исфрлање.

Локацијата на депонијата е несоодветна, односно се наоѓа над градот и потребна е нејзина дислокација.

1.4. Приоритетни проблеми

1.4.1 Урбанизам

- ✚ Индустриски капацитети лоцирани во градското подрачје
- ✚ Значителен дел од руралните населени места не се урбанизирани
- ✚ Неусогласеност на плановите со фактичката состојба
- ✚ Одредување на соодветни локации за изградба на депонии во градот и руралните подрачја

Општина ДЕЛЧЕВО

- ✚ Во Делчево нема градска капела

1.4.2 Инфраструктура

- ✚ Директно истекување на комуналните и индустриските отпадни води во река Брегалница
- ✚ Низок квалитет на водата за пиење
- ✚ Не постои соодветна водоводна и канализациона мрежа во руралните населени места
- ✚ Неажуриран подземен катастар во град Делчево

1.4.3 Патишта

- ✚ Магистралниот пат А3 Регионалниот пат А 3 поминува низ град Делчево и населеното место Свегор
- ✚ Лош квалитет на коловозот на сообраќајниците во град Делчево како и во населените места низ општината
- ✚ Лош квалитет на улиците во руралните населени места во општината
- ✚ Отсуство на хоризонтална и вертикална сообраќајна сигнализација кај значителен дел од улиците во општината
- ✚ Деградирање на заштитното зеленило покрај сообраќајниците во Делчево како и нарушување на заштитниот појас на државните и општински патишта
- ✚ Недефинирани (неодобрени) приклучоци на државните и општински патишта на подрачјето на општината
- ✚ Непостоење на сообраќајна студија за градот Делчево и воопшто општината (со оглед на големината на остата подобро е да се направи на општинско ниво отколку на град)
- ✚ Неуредени автобуски стојалишта и паркиралишта долж државните и општински патишта во општината
- ✚ Зголемена опасност од хазарди и штети од сообраќајни незгоди заради транспортот на опасни материи низ А3
- ✚ Несоодветна локација на полигонот за обука на возачи (во спортско рекреативен центар)
- ✚ Непостоење на еластична ограда на општинските патишта;
- ✚ Намалена прегледност на крстосници заради објекти или нарушување на предвиденото зеленило

1.4.4 Транспорт

- ✚ Генерално стар возен парк ова е *делумно* имаме минимум еуро 2 за општински линиски превоз - може точно да се провери по возила -имаме регулативи за возилата за линиски превоз
- ✚ Несоодветно паркирање на возила во градот Делчево √ вклучително и недостаток на паркинг за тешки товарни возила и автобуси
- ✚ Значителен број на тешки товарни возила поминува низ град Делчево – транзит , но и кон индустриските капацитети.
- ✚ Оштетување на мост на река брегалница кој може да се урне при премин на тешки товарни возила (долниот мост).
- ✚ Непостоење на инфраструктура и објекти за урбан велосипедизам (ленти, патеки, спуштени рабници, острови, знаци, паркиралишта)
- ✚ Уредување на патеки за планински велосипедизам

Локален акционен план за животна средина /ЛЕАП/ за периодот 2017-2020г.

Општина ДЕЛЧЕВО

- ✚ Чести дефекти на семафорите на булевар Македонија (предлог соларни семафори) енергетски ефикасни знаци со соларна енергија.
- ✚ Согласно податоци од сообраќајните незгоди -

1.4.5 Образование

- ✚ Не постои активно еколошко друштво кое би иницирало и би обезбедувало поддршка на еколошките секции во општинските основни и средното училиште
- ✚ Недоволна застапеност на еколошки теми во образовните програми и слободните активности
- ✚ Отсуствуваат мерки и активности за подобрување на енергетската ефикасност во општинските училишта
- ✚ Отсуствуваат компетенции, ресурси и посветеност за организирање на еколошки акции и манифестации

1.4.6 Здравство

- ✚ На територија на општината Делчево не постои лабораторија за испитување на квалитетот на воздухот и водите
- ✚ Постои значителен број на кучиња скитници во град Делчево кои ја загрозуваат безбедноста и здравјето на граѓаните
- ✚ Постои потреба од достапност и јавност на информациите поврзани со инциденцата на болести предизвикани од загадувањето на животната средина во Делчево

1.4.7 Јавна свест

- ✚ Ниска еколошка свест кај голем број граѓани
- ✚ Недоволна застапеност на дебатни и едукативни емисии со еколошка тематика и содржини
- ✚ Не постои активно еколошко друштво

Недоволно се организираат јавни трибини, дебати и други настани за едукација на јавноста и подигање на јавната свест

1.4.8 Биодиверзитет

- ✚ Нема студија за застапеност на видови како услов за евиденција на загрозеност на видовите
- ✚ Не постои активно еколошко друштво со мисија во областа на заштита на биодиверзитетот
- ✚ Намалување на нивото на водите во реките
- ✚ Висок интензитет на ловокрадство
- ✚ Голем број на шумски пожари

1.4.9 Шуми

- ✚ Недоволно пошумување

Општина ДЕЛЧЕВО

- ✚ Непланско и неконтролирано користење на шумите за огревно дрво
- ✚ Висока зачестеност на дива сеча
- ✚ Мал број на заштитени шумски подрачја
- ✚ Недоволна заштита на шумските подрачја

1.4.10 Природни /Минерални/ресурси

- ✚ Недоволен квалитет на почвата
- ✚ Не постои функционален систем за контрола на примена на агрохемиски мерки и средства
- ✚ Постои иницијатива за оворање на Рудник за јаглен на падините на планината Голак во непосредна близина на Делчево
- ✚ Не постои студија за геотермална енергија и глина
- ✚ Недоволна промоција на спомениците на природата Илин Камен и Кукуље
- ✚ Неизградена туристичка инфраструктура /пристапни патишта, патокази и туристички ознаки/

1.14.11 Вода

- ✚ Недоволно искористен воден фонд
- ✚ Поплави и суши
- ✚ Несоодветен квалитет на водата за пиење
- ✚ Не постои документација како основа за Одредување/мапирање/ и превенција на потенцијални критични точки при можни поплави
- ✚ Можно е оворање на Рудник за јаглен на падините на планината Голак во непосредна близина на Делчево

1.4.12 Воздух

- ✚ Зачувувањето и подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух е приоритет во Општина Делчево
- ✚ Зголемен број на возила
- ✚ Регионалниот пат А 3 поминува низ град Делчево
- ✚ Не постојат услови односно опрема и обучен кадар за редовна контрола на квалитетот на амбиентниот воздух Општина Делчево
- ✚ Согорување на пластика, текстил и цврсти отпадоци како енергенс од страна на деловниот сектор но и дел од граѓаните
- ✚ Непочитување на законска регулатива за обврските за вградување на филтри од страна на деловните субјекти кои вршат емисија на загадувачи на воздухот
- ✚ Намален шумски фонд кој претставува природен филтер на воздухот
- ✚ Можно е оворање на Рудник за јаглен на падините на планината Голак во непосредна близина на Делчево.

1.4.13 Отпад

- ✚ Депонирање на комуналниот и индустрискиот цврст отпад на несоодветни несанитарни депонии
- ✚ На територијата на општината од страна на ЈКП и стручните служби на ЕЛС лоцирани се 14 диви депонии

Локален акционен план за животна средина /ЛЕАП/ за периодот 2017-2020г.

Општина ДЕЛЧЕВО

- ✚ Несоодветен транспорт на цврстиот комунален отпад до депониите поради дотраеност на возилата
- ✚ Значителен број на диви депонии како во градот така и во руралните средини
- ✚ Не се спроведува сепарација на отпадоците како основа за воведување на рециклирање на отпадоците
- ✚ Недоволно се организираат јавни трибини, дебати и други настани за едукација на јавноста и подигање на јавната свест во однос на уличните отпадоци

1.5 Програмски и среднорочни цели

1.5.1 Урбанизам

1. Ревизија на ГУП и ДУП за Делчево и истиот да се усогласи со фактичката состојба
2. Урбанизација на руралните населени места во општина Делчево
3. Подобрување на квалитетот на погребните услуги и изградба на капела

1.5.2 Инфраструктура

4. Изготвување на подземен катастар за Делчево
5. Да се поделат фекалната и атмосферската канализација во Делчево
6. Осовременување на водоводната и канализационата мрежа во Делчево согласно законската регулатива
7. Изградба на водоводни и канализациони инсталации/мрежи во руралните населени места
8. Изградба на колекторски системи и пречистителни станици за отпадните води
9. Подобрување на квалитетот и енергетската ефикасност на уличното осветлување

1.5.3 Патишта

10. Изградба на обиколница околу Делчево на магстралниот АЗ регионалниот пат А 3 и населеното место Свегор0
11. Подобрување на локалната патна инфраструктура- реконструкција и рехабилитација на улици
12. Изградба, реконструкција и рехабилитација на улици во неселените места во општината
13. Изработка на сообраќајни проекти за поставување на хоризонтална и вертикална сигнализација – Обнова на постоечката и поставување на нова сообраќајна сигнализација и опрема како и разгледување на можноста за поставување на сообраќајни знаци со осветлување од соларната енергија
14. Зачувување на заштитното зеленило покрај сообраќајниците во Делчево и запазување на заштитниот појас на државните и општински патишта во општина та (поголеми контроли од страна на инспекциските служби)
15. Поголеми контроли за намалување на бројот на неодобрен приклучоци на државните и општински патишта во општината

Општина ДЕЛЧЕВО

16. Изработка на сообраќајна студија за подрачјето на општина Делчево
17. Зголемена опасност од хазарди и штети од сообраќајни незгоди – изградба на обиколница околу Делчево и нас.место Звегор
18. Утврдување на соодветна локација со врз основа на урбанистичка документација
19. Поставување на заштитна ограда на општинските патишта
20. Превземање на мерки за запазување на триаголниците на прегледност на крстосниците.

1.5.4Транспорт

21. Зголемување на капацитетите за паркирање на возила во Делчево вклучително и тешките товарни возила и автобуси
22. За возилата ТТВ кои минуваат транзит низ Делчево – изградба на обиколница, а за ТТВ низ градот – рута на движење врз основа на сообраќајна студија
23. Реконструкција на долниот мост на кој се евидентирани оштетувања
24. Уредување на рути на движење со велосипеди и поставување на инфраструктурни објекти за урбан велосипедизам – потребно сообраќајна студија
25. Уредување на патеки за планински велосипедизам
26. Реконструкција на семафорите во Делчево - воведување на енергетски ефикасни семафори
27. Уредување на автобуските стојалишта и одморалишта покрај државните и општински патишта
28. Подобување на транспортот на комуналниот и индустрискиот цврст отпад

1.5.5Образование

29. Формирање на Еколошко друштво кое во континуитет ќе обезбедува поддршка на еколошките секции во општинските училишта
30. Поддршка на еколошки едукативни воннаставни активности и манифестации на основа на гогишни програми на општинските училишта

1.5.6Здравство

31. Отворање на регионална лабораторија /Пијанец, Малешевија/за мерење на степенот на загаденост на воздухот и водите
32. Подобрување на иформираноста на граѓаните за инциденцата на болести предизвикани од загадувањето на животната средина

1.5.7Јавна свест

33. Подигање на јавната свест за важноста од заштитата на животната средина
34. Зголемување на застапеноста на дебатни и едукативни емисии со еколошка тематика и содржини во локалните медиуми
35. Формирање на локално еколошко друштво кое во континуитет ќе работи на подигање на јавната свест
36. Зголемување на бројот на јавни настани за едукација на јавноста и подигање на јавната свест

1.5.8 Биодиверзитет

37. Подготовка студија за застапеност на видови како услов за заштита и зачувување на биодиверзитетот
38. Подготовка на акциски план за заштита од ловокрадство
39. Подготовка на акциски план за заштита од шумски пожари
40. Зголемување на бројот на јавни настани за едукација на јавноста и подигање на јавната свест за значењето на биодиверзитетот

1.5.9 Шуми

41. Обнова и зголемување на шумскиот фонд
42. Зголемување на бројот на заштитени шумски подрачја
43. Засилување на контролата на сечата на шумите

1.5.10 Природни /Минерални/ ресурси

44. Воспоставување на систем за контрола на примена на агрохемиски мерки и средства
45. Подготовка на студија за геотермална енергија и глина
46. Засилена промоција на спомениците на природата Илин Камен и Кукуље
47. Изградба на туристичка инфраструктура /пристапни патишта, патокази и туристички ознаки/ до атрактивните локалитети, спомениците на природата Илин Камен и Кукуље
48. Да се превземат сите постоечки законски мерки од страна на одговорните и да се спречи оворањето на Рудник за јаглен на падините на планината Голак и Влаина Природни реткости: предели со посебни карактеристики: локалитет Голак, горен слив на река Брегалница, , Природни целини кои поседуваат природни вредности: Голак со Влаина, Согласно ППИПР- нацрт

1.5.11 Вода

48. Изградба на колекторски системи и пречистителни станици за комуналните и индустриските отпадни води во руралните и урбаните населени места на територијата на горниот тек на река Брегалница на териториите на општините низ кои поминува, вклучително и општина Делчево;
49. Одредување/мапирање/ и превенција на потенцијални критични точки при можни поплави;
50. Да се превземат сите постоечки законски мерки од страна на одговорните и да се спречи оворањето на Рудник за јаглен на падините на планината Голак во непосредна близина на Делчево.

1.5.12 Воздух

51. Да се зачувува квалитетот на амбиентниот воздух во Општина Делчево;
52. Обезбедување на услови, односно опрема и да се обучи кадар за редовна контрола на квалитетот на амбиентниот воздух Општина Делчево;
53. Адаптација и намалување на климатски промени,

Општина ДЕЛЧЕВО

54. Заштита од бучава и нејонизирачко зрачење
55. Истражување на можностите за искористување на обновливи извори на енергија - ветерници и фотоволтаи на подрачјето на општината
56. Изградба на обиколница на магистралниот регионалниот пат А 3;
57. Построга контрола на примена на законска регулатива за обврските за вградување на филтри од страна на деловните субјекти кои вршат емисија на загадувачи на воздухот;
58. Да се превземат сите постоечки законски мерки од страна на одговорните и да се спречи овраќањето на Рудник за јаглен на падините на планината Голак во непосредна близина на Делчево.

1.5.13 Отпад

59. Обезбедување на услови за соодветно депонирање на комуналниот и индустрискиот цврст отпад;
60. Обезбедување на услови за соодветен транспорт на комуналниот и индустрискиот цврст отпад;
61. Елиминирање на диви депонии како во градот така и во руралните средини;
62. Подготовка на студија за можностите за воведување на систем за рециклирање на отпадот во општина Делчево;
63. Организирање на јавни трибини, дебати и други настани за едукација на јавноста и подигање на јавната свест во однос на уличните отпадоци.

2. Правна Рамка

Изработката на ЛЕАП произлегува од потребата на граѓаните за чиста и здрава животна средина, но и како обврска согласно Законот за животна средина (Службен весник на Р.М. бр. 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/08 и 83/2009) и Законот за локална самоуправа (Службен весник на Р.М. бр. 5/2002).

Согласно посочените закони, евидентно е дека единиците на локална самоуправа, имаат клучна улога во имплементацијата на голем дел од барањата, регулирани со новата законска легислатива од областа на животната средина. Во продолжение е даден преглед кој дава јасна слика за обврските и надлежностите кои треба да се спроведуваат на локално ниво.

Законот за животна средина ги утврдува следните надлежности на општините:

- + Формирање на локални мрежи за мониторинг на одделни медиуми и области на животната средина и доставување на податоци од истите до МЖСПП;
- + Можност за воспоставување на Регистер на загадувачки материји и супстанции и на нивните карактеристики за подрачјето на општината;
- + Воспоставување и оддржување на Катастар за животна средина и доставување на податоците од истите, најмалку еднаш месечно до МЖСПП;

Локален акционен план за животна средина /ЛЕАП/ за периодот 2017-2020г.

Општина ДЕЛЧЕВО

- ✚ Изготвување на извештај за состојбата со животната средина на подрачјето на општината. Истиот треба да биде достапен за јавноста;
- ✚ Обврска за подготовка на Локален акционен план за животна средина согласно донесена методологија од страна на министерот за животна средина;
- ✚ Спроведување на постапка за стратешка оценка на влијанијата врз животната средина, на одредени планови и програми;
- ✚ Издавање на Б интегрирани еколошки дозволи – постапка за интегрирано спречување и контрола на загадувањето;
- ✚ Обезбедување на правото за пристап до информации за животната средина и учество на јавноста во донесување на одлуки за животна средина;
- ✚ Изготвување на надворешен план за вонредни состојби (спречување и контрола на хаварии со присуство на опасни супстанции) и доставување на истиот до МЖСПП;
- ✚ Можност за изработка на Локална агенда 21;
- ✚ Обврска за поставување на овластени инспектори за животна средина на локално ниво и др.
- ✚ Поставување на овластени инспектори за животна средина.

Законот за квалитет на амбиентниот воздух ги утврдува следните надлежности на ЕЛС:

- ✚ Обврска за изготвување на програми и планови за заштита и подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух;
- ✚ Донесување на поединечни акти, во одредени случаи во оваа област;
- ✚ Воспоставување на локални мрежи за мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух на локално ниво;
- ✚ Обезбедување на правото за пристап до информации и учество во донесување на одлуки во оваа област.

Законот за управување со отпадот ги утврдува следните надлежности на ЕЛС:

- ✚ Управување (постапување) со комунален и други видови неопасен отпад;
- ✚ Донесување на План за управување со отпадот на општината;
- ✚ Донесување на Програма за управување со отпад за реализација на Планот на РМ за управување со отпад;
- ✚ Обврски на општините за управување со комунален и други видови неопасен отпад;
- ✚ Донесување на акти, со кои ќе се регулираат селектирањето, собирањето и транспортирањето на комунален и други видови неопасен отпад;
- ✚ Соработка со другите општини и во врска со управување со комунален и други видови неопасен отпад;
- ✚ Реализирање на проекти и превземање на инвестициони зафати за подобрување на општата состојба со управување со отпад;
- ✚ Постапување во согласност со општите правила за постапување со комунален и други видови на неопасен отпад;
- ✚ Доставување на извештаи за спроведување на своите програми за управување со отпад;
- ✚ Градоначалникот на општината, ги определува локациите за складирање на неопасен отпад во близина на местото каде се создава, локациите каде можат да бидат изградени, односно поставени, претоварните станици;
- ✚ Градоначалникот на општината е должен добиените податоци (од правни и физички лица кои се занимаваат со таа дејност), за собран и транспортиран комунален и друг вид неопасен отпад, во вид на консолидиран извештај, да ги достави до надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина, најдоцна до 31 март во тековната година за претходната година;

Локален акционен план за животна средина /ЛЕАП/ за периодот 2017-2020г.

Општина ДЕЛЧЕВО

- ✚ Одржување на јавната чистота и постапување со напуштениот отпад на јавните и сообраќајни површини во урбаните средини и во неврабанизираниот простор на своето подрачје;
- ✚ Можност за основање на депонија за неопасен и за инертен отпад (градежен шут) ја основаат правни лица, врз основа на дозвола и склучен договор за извршување на работи од јавен интерес, од локално значење со општината;
- ✚ Можност за основање на заедничка администрација со друга општина (или повеќе општини), која ќе врши мониторинг на управувањето со отпад;
- ✚ Можност за определување на надоместок за управување со отпад во висина од 1-2%, од цената за извршена услуга, за собирање и транспортирање на комунален отпад;
- ✚ Надзор на управувањето со отпад – овластен инспектор за животна средина и др.

Воспоставувањето на граници за рационално користење на природните ресурси е само една одделите на **Законот за природа**, чие спроведување подразбира вклучување на сите заинтересирани страни, вклучително и општините. **Законот за води**, е апроксимиран со европското законодавство, и ги регулира прашањата поврзани со квалитет на водите и начин на третирање и испуштање на отпадни води. Заштитата на почвите се регулира во неколку закони, меѓу кои, законите за животна средина, природата, шумите, водите и на управувањето со отпадот.

Законот за локална самоуправа утврдува листа на надлежности на општините меѓу кои и урбанистичко планирање, заштита на животната средина и природата и комунални дејности (ќе ги споменеме снабдувањето со вода за пиење, одведување и пречистување на отпадни води, постапување со комунален отпад, изградба, одржување и реконструкција на инфраструктурни објекти и др).

Спроведувањето на законите е во надлежност на различни државни органи, во зависност од проблематиката. Просторниот план и Закон за земјоделско земјиште, покриваат одредени сегменти кој се однесуваат на искористувањето на земјиштето

3. Што е ЛЕАП

Локалниот акционен план за животна средина ЛЕАП за Општина Делчево, претставува плански документ за имплементација на активности во областа на заштитата на животната средина. Истиот е во согласност со Националниот План за животна средина (НЕАП). ЛЕАП-от претпоставува анализа на состојбите во животната средина и утврдување на мерки и активности за надминување на проблемите.

Оваа обврска е остварена преку:

- ✚ утврдување на постојната состојба со квалитетот на животната средина, нивно влијание врз здравјето на населението и врз можностите за развој на Општината;
- ✚ утврдување на приоритети;
- ✚ изготвување динамичен план на мерки и активности.

Следејќи го правото на населението за транспарентност на информациите од областа на животната средина, локалните власти, преку ЛЕАП-от, обезбедуваат учество на јавноста во целокупниот процес на негова изработка и реализација.

Општина ДЕЛЧЕВО

Врз основа на оцената за степенот на загаденоста на животната средина во дадено подрачје, ЛЕАП Документот предлага мерки и активности за заштита на животната средина и здравјето на луѓето, како што се:

- ✚ заштита на воздухот од загадување и за подобрување на квалитетот на воздухот;
- ✚ снабдување со квалитетна вода за пиење во доволни количини;
- ✚ заштита на водите од загадување, пречистување на отпадните води, прогресивно намалување на штетните испуштања и постепено елиминирање на емисиите на опасни супстанции во водите и за ублажување на последиците од штетното дејство на водите и од недостигот на вода;
- ✚ заштита од бучава и вибрации, настанати како резултат на стопанските и на другите дејности и активности;
- ✚ урбан развој и просторно планирање;
- ✚ развојот на локалниот јавен транспорт и сообраќајот на подрачјето;
- ✚ зголемување на енергетска ефикасност;
- ✚ развој на еколошко-културниот туризам и неговото влијание врз животната средина;
- ✚ заштита на биодиверзитетот;
- ✚ управување и користење на природните богатства;
- ✚ подигање на јавната свест и развој на образованието за заштита и унапредување на животната средина;
- ✚ последиците од економскиот развој врз животната средина и
- ✚ надлежни субјекти за спроведување на одделните елементи на планот.
- ✚ ЛЕАП-от го донесува Советот на општината, врз основа на оцената на своите специфични состојби и потреби, а го спроведува градоначалникот на општината, како и другите правни и физички лица определени со планот.
- ✚ ЛЕАП-от се донесува за период до шест години и тековно се обновува зависно од од новонастанатите услови. ЛЕАП-от задолжително се обновува, по истекот на рокот за кој е донесен.
- ✚ Советот на општината формира тело, кое ја следи имплементацијата на ЛЕАП-от и предлага промени во документот, а за тоа еднаш годишно го известува Министерството за животна средина и просторно планирање.
- ✚ Изработката на ЛЕАП документот е заснована на следните начела:
  - ✚ Начелото на одржлив развој;
  - ✚ Начелото за транспарентност и вклучување на јавноста и
  - ✚ Начелото за финансиски и кадровски можности.

Во согласност со изнесеното, општите цели на ЛЕАП-от се:

- ✚ Да се продолжи со процесот на приближување кон политиките на ЕУ, во областа на животната средина на локално ниво;
- ✚ Да се интегрира политиката за заштита на животна средина во останатите секторски политики;
- ✚ Да се идентификуваат и зајакнат потребните административни структури, за ефикасно управување со животната средина на локално ниво;
- ✚ Да се обезбеди имплементација и спроведување на барањата за заштита на животната средина на локално ниво;

Локален акционен план за животна средина /ЛЕАП/ за периодот 2017-2020г.

Општина ДЕЛЧЕВО

- + Да се поттикнат сите субјекти, во областа на животната средина, кон поголема одговорност за заштитата на животната средина, особено јавноста;
- + Да се постават основи за еколошки одржлив пристап;
- + Да се изнајдат финансиски средства за решавање на приоритетните еколошки проблеми, и др.

Изработениот ЛЕАП содржи преглед на состојбите со животната средина и природата, листа на проблеми и приоритети, како и утврдени цели, мерки и акции за заштита и унапредување на животната средина. Исто така, документот утврдува план за реализација на акциите, надлежни правни и физички лица, рокови за спроведување на целите, мерките и акциите, како и извори на финансирање и потребни финансиски средства за реализација на акциите/проектите.

3.1. Методологија за изработка на ЛЕАП

Согласно Законот за животна средина (член 60, став 2), носител на процесот на изработка на ЛЕАП е Општина Делчево. Согласно истиот Закон, ЛЕАП-от се изработува врз основа на методологија која ја утврдува Министерството за животна средина и просторно планирање, која со одлука на министерот е донесена на почетокот на 2007 година.

Изработката на ЛЕАП-от за општина Делчево, е финансирана од Буџетот на Република Македонија.

Организациската структура за изработка на ЛЕАП е поставена на следниот начин:

1. Локален координатор;
2. Надворешен консултант;
3. Локален комитет;
4. Работни групи, формирани од Локалниот комитет.

Во Локалниот комитет, беа номинирани претставници на бизнис секторот, претставници на невладините организации од областа на животната средина, претставници на месните заедници, претставници од членовите на Советот на Општината, претставници на печатени и електронски медиуми и граѓани на општината. Локалниот комитет формираше 4 работни групи, по тематски области и тоа: 1) Урбанизам, Инфраструктура, Патишта, Транспорт, 2) Образование, Здравство, Јавна свест, 3) Биодиверзитет, Шуми, Природни ресурси 4) Вода, Воздух и Отпад.

Во работните групи, покрај вработените од општинската администрација беа вклучени и граѓаните како илокални експерти за секоја тематска област. Процесот на изработка на документот се одвиваше во следните фази:

- + Обработка на постоечки податоци, собирање на дополнителни податоци;
- + Спроведување на анкета заради согледување на јавното мислење во однос на актуелните состојби, проблемите и потребите во областа на животната средина;
- + Учество на членовите на работните групи во работилници и координација помеѓу работните групи;
- + Информирање на јавноста преку интервјуа со Координаторот на проектот и организирани трибини;
- + Состаноци на работните групи и на Локалниот комитет за изработка на материјалите;
- + Креирање на документот.

Општина ДЕЛЧЕВО

Процесот за развој на ЛЕАП беше отворен и партиципативен а секоја активност имаше јасна цел и очекувани резултати, што допринесе во постигнување на консензус на заедницата, по повеќе важни прашања во изработката на документот.

4. Општи податоци за општина Делчево

4.1. Географска положба

Општина Делчево се наоѓа во крајниот североисточен дел на Република Македонија, во подножјето на планината Голак (Чавка 1524 m), непосредно до бугарската граница на оддалеченост од само 10км. На исток е заградена со планината Влаина, на север со Осоговските и на југ со Малешевските планини. Сместена е во котлината Пијанец и распослана по горниот тек на реката Брегалница. Општината со нејзината поширока околина се протега на следните координати: 41° 58' северна географска ширина и 22° 46' источна географска должина, на надморска височина од 630 метри. Климата е умерено - континентална. Општина Делчево на југ се граничи со општините Пехчево и Берово, на запад со општината Веница, на северозапад со општината Македонска Каменица, а на исток и североисток со Република Бугарија. Општината претставува важна алка на источномакедонската магистрала, која ги поврзува сите поголеми населби во овој дел на земјата, а понатаму и со делови од територијата на соседна Бугарија. Практично, Делчево лежи на еден многу важен крстопат преку кој во напореднички правец води најкусата врска меѓу долината на реката Вардар од една, и долината на реката Струма од друга страна. Административно гледано, градот Делчево е седиште на општината Делчево која има уште 22 населено место.

Општина ДЕЛЧЕВО

Слика 1. Мапа на општина Делчево

4.2. Релјеф

Релјефот во општина Делчево е сложен и е создаден од тектонски движења и е застапен со 4 релјефни форми кои се разликуваат по старост, надморска височина, геолошки состав, хидролошки услови, вегетација и различни почви. Претежно е ридско - планински, а низинските делови се главно распространети по течението на река Брегалница. Релјефот во општината е со следната структура:

Вид	Надморска висина	Територија
Низински	600 – 750 метри	По текот на река Брегалница и долните теченија на нејзините притоки
Ридско - планински	750 – 900 метри	Источниот и североисточниот дел на општината
Планински	Над 900 метри	Западно од река Брегалница, планините Обозна и Голак

Табела 3. Преглед на релјефните карактеристики на општина Делчево

Според педолошката карта, во реонот на општина Делчево се издвојуваат 12 посебни почвени типови. Како доминантни се утврдени ригосол, ранкери, кафеави шумски почви, циметно шумски почви и лесивирани. Врз основа на агропроизводните способности, почвите се групирани во 7 бонитетни класи, од алувијалните, смолниците, делувијалните и лесивираните.

Општина ДЕЛЧЕВО

4.3. Хидрографија⁵

Главна водена артерија на општина Делчево е реката Брегалница која со вкупна должина од 225 км и вкупна површина на сливот од 4315,5 км² е и најголема притока на реката Вардар. Во сливното подрачје на река Брегалница општина Делчево учествува со 100 % од својата територија, односно сите 423 км² припаѓаат на сливот на река Брегалница, директно преку непосредниот слив (басен) на реката или преку сливните подрачја на нејзините притоки.

Десни притоки на реката Брегалница на подрачјето на општина Делчево со сливна површина поголема од 10 км² се: Звегорска Река (12.5 км²) Граштица (23,3 км²), Очипалска река (31,6 км²), Габровчица (34.0 км²) Желевица (110,1 км²), а леви притоки се: Лошана (15,9 км²), и Бигланска река (21,2 км²). Исто така ридско планинскиот амбиент на општината овозможува формирање на поголем број планински водотеци, со мали сливни површини и кратки должини кои во текот на летниот период пресушуваат.

Значаен потенцијален хидрографски објект во општината е брана Лошана, со зафатнина од 1 400 000 метри кубни вода, кај селото Разловци која е во завршна фаза и од оваа година ќе започне нејзиното полнење. Оваа акумулација главно ќе се користи за комплетно решавање на проблемот на водоснабдување во општина Делчево, а дел и за наводнување на Делчевското поле (300 ха).

Друг значаен изграден хидрографски објект во општината претставува акумулација Петрашевец со зафатнина од 180 000 метри кубни вода, која се користи за наводнување на обработливите површини низводно од Браната.

4.4. Клима

Климата во општина Делчево е источноевропска со модифициран плувиометарски режим. Просечната годишна температура на воздухот за период од 2001-2015 година изнесува 10.3 С. Најтопол месец е август со просечна температура од 21.1 С, а најстуден е јануари со просечна температура од – 0.2 С. Апсолутен максимум на температурата на воздухот изнесува 40.5 С и е забележан на 24.07.2007 год. додека апсолутен минимум на температурата на воздухот изнесува – 28.5 С и е забележан на 19.02.1985 год. Просечната годишна сума на врнежите за бараниот период изнесува 614,7 мм, додека апсолутниот максимум на врнежите забележан на 29.06.1957 год од 105.0мм или l/m². Максималната височина на снежната покривка изнесува 44цм и е измерена во 2001 год. Последниот годишен број на мразни денови изнесува 113 дена. Во графичкиот приказ се дадени зачестеностите на ветерот во 8 правци т.н. просечна многугодишна роза на ветерот. На локалитетот Делчево преовладува ветер од северен правец (N), а најмалку е застапен ветерот од западен правец (W), додека тишините/калмите (С) се застапени со 24%. Просечната годишна брзина на ветерот изнесува 2,6 м/с.

4.5. Население

Во општина Делчево живеат 17.505 жители, од кои 11.536 или 66% во општинскиот центар, т.е. градот Делчево. Просечната густина на населеност е 42,5 жители/км², што е под просекот на Република Македонија од 78,8 жители/км². Има 22 населени места со население според следната распоред:

⁵Извор - Извештај за Биолошка разновидност во сливот на реката Брегалница - линк

http://bregalnica-ncp.mk/files/Document/02_Bioloshka_raznovidnost.pdf

Општина ДЕЛЧЕВО

Реден број	Населено место	Број на жители
1	Делчево	11536
2	Бигла	275
3	Ветрен	114
4	Вирче	494
5	Вратиславци	36
6	Габрово	799
7	Град	529
8	Драмче	277
9	Свегор	882
10	Илиово	127
11	Киселица	35
12	Косово Дабје	21
13	Нов Истевник	138
14	Очипала	92
15	Полето	194
16	Разловци	831
17	Селник	27
18	Стар Истевник	67
19	Трабовивиште	530
20	Турија	103
21	Чифлик	53
22	Стамер	345
	Вкупно:	17505
	Домаќинства	5568
	Просечен број на членови на домаќинства	3,1
	Станови(сите видови на живеалишта)	7163

Табела 3. Прегледа на населени места и број на жители во Општина Делчево (извор ДЗС – Попис 2002)

Стапката на пораст на населението во периодот 1994 – 2002 изнесува – 0,16, што е помалку од просекот на Републиката, кој изнесува 0,48. Просечната возраст на населението во општина Делчево изнесува 36,8 години, а индексот на стареење е 0,414.

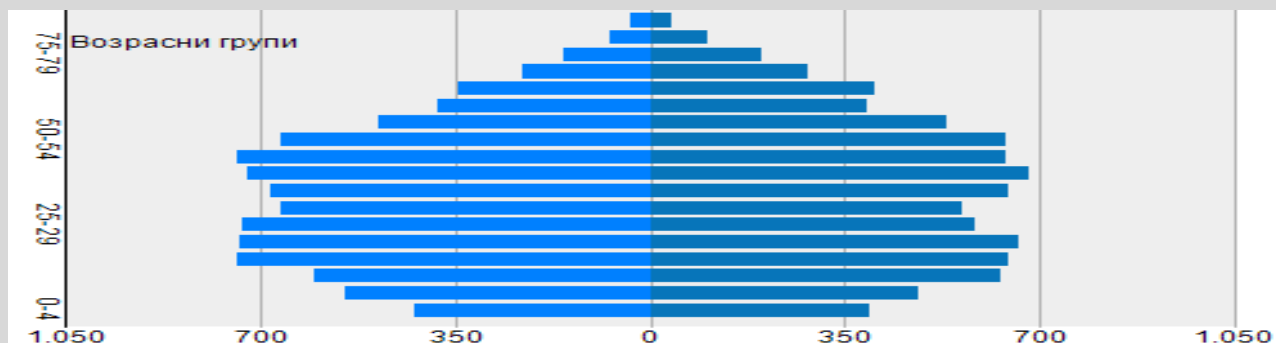
	Вкупно	0-14 години		15-64 години		над 65 години	
вкупно	17 505	3.048	17,41%	12.576	71,84 %	1.881	10,74%

Општина ДЕЛЧЕВО

мажи	8977	1.189	13,24%	6.946	77,37%	842	9,37%
жени	8528	1.506	17,66%	5.983	70,15 %	1.039	12,18%

Табела 4. Старосна структура на населението во општина Делчево, според процената за 30.06.2014 година

Слика 2. Демографска пирамида на старосна структура на населението во општина Делчево

4.6. Локална инфраструктура

Водовод

Водоснабдувањето за градот Делчево и за селата Тработивиште, Вирче, Град, Стамер и Полето се врши од регионалниот систем за водоснабдување кој се состои од:

- ✚ Акумулација Лошана со акумулационен простор 1 500 000 м³, камено насипана брана со Н = 41 метар;
- ✚ Довод од зафатна градба во акумулацијата Лошана до филтер станицата во с. Тработивиште;
- ✚ Филтер станица во с. Тработивиште со проектиран капацитет од 60 литри/секунда, а сегашен работен капацитет 40 литри/секунда;
- ✚ Бунари и пумпни постројки во с. Тработивиште и градот Делчево (две пумпни постројки)
- ✚ Резервоарски простор 1100 метри кубни. Едниот во Старо Делчево, 300 метри кубни и другиот во атарот на с.Свегор, 800 метри кубни;
- ✚ Дистрибутивна мрежа – 45% од цевководната мрежа е азбестно-цементна.

Останатите рурални населени места се снабдуваат со вода за пиење преку локални водоводни системи и чешми.

Реден број	Профил mm	PVC	Салонит	Челик	Вкупно м'
1	300		3800		3800
2	300	3550			3550

Општина ДЕЛЧЕВО

3	400		1370		1370
4	450		1810		1810
5	400	5270			5270
Вкупно:					15800

Табела 5. Должина на главни цевководи во системот за водоснабдување во Општина Делчево

Реден број	Профил mm	PVC	Салонит	Вкупно м'
1	63	2750		2750
2	80	2100		2100
3	100	3500		3500
4	80		10460	10460
5	100		17200	17200
6	150		800	800
7	200	2300		2300
8	200		3950	3950
Вкупно:				43060
Број на куќни приклучоци:				4950

Табела 6. Должина на разводна мрежа во градот Делчево

Реден број	Населено место	Должина од каптажа до резервоар (км)	Должина на разводна мрежа (км)
1	с. Свегор	3,5	2,7
2	с. Габрово	0,88	2
3	с. Стамер	0,76	1,2
4	с. Град	2,16	1,5
5	с. Вирче	0,86	2,76
6	с. Нов Истевник	3,2	2,2
7	с. Стар Истевник	2,5	1,8
8	с. Разловци	0,3	1,3
9	с. Чифлик	0,75	0,82
10	с. Ветрен	2,2	1,2
11	с. Киселица	2,5	1,6
12	с. Очипала	3,2	3,7
13	с. Селник	2,7	3,5
14	с. Драмче	5,6	28

Општина ДЕЛЧЕВО

15	с. Вратиславци	1,8	1,2
16	с. Тработивиште	4	7,8
17	с.Бигла I, II, III, IV	15,2	3,8
18	с. Илиово	3,9	1,5
19	СРЦ "Голак"	1,9	1,2
	ВКУПНО:	57,91	69,78
	СЕ ВКУПНО:	Каптажа - резервоар и разводна мрежа 127,69км	

Табела 7. Водоводна мрежа во населените места во општина Делчево

Канализација и отпадни води

Во градот Делчево одведувањето на комуналните отпадни води се врши заедно со атмосферските води преку постојната канализациска мрежа која во градот Делчево е изградена 92%, додека покриеноста со канализациската мрежа во општината изнесува 68%.

Мрежата е од мешан тип и е проектирана со две изливни места лоцирани на колекторите покрај реките Брегалница и Габровчица, а краен реципиент е река Брегалница.

Реден број	Населено место	Должина на главен колектор(км)	Должина на канализациска мрежа(км)	Дијаметар (мм)	Вид на цевка
1	Делчево		19,918	Ø200	бетонски
			2,077	Ø250	
			2,490	Ø300	
			7,750	Ø400	
			2,169	Ø500	
			0,400	Ø600	
2	Делчево	0,316		Ø300	бетонски
		0,486		Ø400	
		0,25		Ø500	
		1,15		Ø600	
		0,3		Ø800	
		0,25		Ø1000	
		0,2			
3	Село Разловци		0,074	Ø100	бетонски

Општина ДЕЛЧЕВО

			1,630	Ø200	
			1,02	Ø300	
4	Село Свегор		0,4	Ø200	бетонски
			0,6	Ø600	
5	Село Тработивиште		4,3	Ø250	бетонски
				Ø300	
6	Село Габрово	0,04		Ø250	бетонски
		0,66		Ø300	
7	Село Габрово		1,509	Ø250	бетонски
8	Село Вирче		3876	Ø100- Ø300	ПВЦ
9	Село Град		3900	Ø100- Ø300	ПВЦ
	ВКУПНО	3,652	52,039		
Се вкупно: главен колектор+канализациона мрежа 55,691 км					

Табела 8. Канализациона мрежа во градот Делчево и населените места⁶

Сообраќај и локални патишта

На подрачјето на општината поминува Магистралниот пат АЗ/М5, со кој општината се поврзува со Република Бугарија. Со сообраќајниот систем на државата општината се поврзува преку неколку регионални патишта:

- ✚ Магистралниот пат АЗ (Крстосница Требениште (врска со А2) - крстосница Подмоље – Охрид - Косел – Ресен - Битола – Прилеп – Велес - Штип – Кочани – Делчево - гр. со Бугарија (ГП Рамна Нива
- ✚ Р1302 Делчево (врска со АЗ)- Пехчево – Берово – Дабиле (врска со А4)
- ✚ Р2341 Делчево (врска со АЗ) – Габрово – гр. со Р.Бугарија
- ✚ Р2343 Делчево (врска со АЗ) – Голак
- ✚ Р2345 врска со АЗ – Бигла – Трсино – врска со Р1304
- ✚ Р2346 Тработивиште (врска со Р1302) – Разловци – Митрашинци (врска со Р1304)

- ✚ Магистралниот пат АЗ од граничен премин- Делчево, М.Каменица, Кочани и понатаму Штип
- ✚ Р2345 го поврзува Делчево со Ваница, преку с.Бигла

⁶Извор: Одделение за уредување на градежно земјиште, патишта и улици, ЕЛС Делчево, 2006

Општина ДЕЛЧЕВО

- R2343 Делчево – планина Голак
- R1302 Делчево – Берово

Категорија	Вкупно	Асфалт		Тампон		Земја		Непробиени	
	м ¹	м ¹	м ²	м ¹	м ²	м ¹	м ²	м ¹	м ²
Магистрални	30 000	10 000	/	/	/	/	/	/	/
Регионални патишта	68 000	68 000	/	/	/	/	/	/	/
Локални патишта	143 240	58 270	174 810	/	/	84 970	424 850	/	/
Локални улици	44 424	31 410	188 460	340	1340	2 990	17 940	9 684	58 104
Вкупно	265 664	167 680	363 270	340	1340	87 960	442 790	9684	58 104

Табела 9. Преглед на патната инфраструктура во општина Делчево⁷

Јавен превоз

Во Делчево за јавен превоз на патници и стоки се користи патен сообраќај. Автобуската станица, која е во приватна сопственост работи и ја врши својата функција.

Градскиот превоз во општина Делчево го вршат 11 лиценцирани превозници со минибуси и комбиња, кои го обезбедуваат превозот до селата, како и превозот на ученици. Во општината има четири лиценцирани автотакси компании и десетина лиценцирани индивидуални автотакси превозници.

4.7. Природни ресурси

Шуми и Природни реткост

Шумите најголеми природни целини во општина Делчево кои зафаќаат површина од 27.899 хектари или 48% од вкупната територија на општината.

Во структурата на шумите најзастапена е дабовата шума, потоа боровата и на крајот со најмал процент е застапена буковата шума. Шумите се богати со разни лековити билки, шумски плодови и растенија.

Во шумските предели се среќава богат растителен и животински свет, а особено внимание треба да се посвети на загрозените видови: дивата свиња, срната, дивот зајак, црниот орел, еребицата и бувот.

Во однос на сопственоста 49,8 % од шумите во општина Делчево се приватни, а 50,2 % државни.

⁷ Извор: Одделение за уредување на градежно земјиште, патишта и улици, ЕЛС Делчево, 2006

Општина ДЕЛЧЕВО

	Вкупно шума ха	Вкупно чисти листопадни насади ха	Чисти насади даб ха	Чисти насади бука	Чисти насади други листопадни	Чисти иглолисни насади	Чисти насади бор
Индивидуални сопственици	14 000	12 200	10 000	2 100	110	3 699	3 699
	50,2%	50,4%	50,0%	52,5%	52,4%	100,0%	100,0%
Државни/општински претпријатија	13 899	12 000	10 000	1 900	100	0	0
	49,8%	49,6%	50,0%	47,5%	47,6%	0,0%	0,0%
Вкупно	27 899	24 200	20 000	4 000	210	3 699	3 699

Табела 10. Преглед на шумата во општина Делчево

Шумите во општина Делчево се дефицитарни со дрвна маса, т.е. потребите за одревно дрво на домаќинствата се поголеми од утврдениот годишен сечив етат.

Вкупно површини под шуми	Измерена дрвна маса		Просечен годишен прираст		Етат за сеча	Број на домаќинств а	Потребно бруто огревно дрво (м3)		Дефицит/ Суфицит (м3)
	1	2	3	4			5	6	
ха	м3	м3/ха	м3	м3/ха	м3		За едно	Вкупно(7*8)	(6-9)
27899	2355919	87	48837	1,8	36365	5568	9,44	52562	-16197

Табела 11. Преглед на шума и потребно дрво за огрев⁸

Вредностите за годишната стапка на пораст на шумите и факторите на апсорпција се земени од Ревидираните прирачници на ИПЦЦ за подготовка на инвентари. Апсорпцијата на јаглороден диоксид од шумите во општина Делчево изнесува 97 276,67 тони CO₂.

На територијата на општина Делчево во категоријата на заштитени шуми спаѓаат:

- ✚ 7 ха кај с. Тработивиште
- ✚ 25 ха над с. Свегор
- ✚ 50 ха над с. Разловци
- ✚ 160 ха покрај река Брегалница

Планината Голак според Законот за заштита на природни реткости ("Сл. весник на СРМ" 43/76) и група критериуми е под посебна заштита како предел со посебни природни карактеристики (12.500 ха), со издвоена и заштитена парк - шума "Гоце Делчев".

⁸Извор: Аналитична информација за шумите на општина Делчево и М.Каменица до 31. 12 2004 година – 50 год. работа и постоење на шумско стопанство "Голак" Делчево – 1951 до 2002 година, Асен Давитков

Општина ДЕЛЧЕВО

Споменици на природата кои сведочат за процесите кои се одвивале во различни геолошки периоди:

- ✚ Локалитет Илин Камен кај с. Свегор
- ✚ Локалитет Кукуљето кај с. Нов Истевник
- ✚ Локалитет Кукуљето кај с. Тработивиште

Земјоделско земјиште⁹

Земјоделското производство зафаќа површина од 13.497 ха или 31,89% од вкупната површина на општината. Обработливите површини зафаќаат 10.089 ха, 8.679 ха се ораници и бавчи, 626 ха се овоштарници, 782 ха се под ливади и 3.408 ха се пасишта. Од обработливото земјиште 88% му припаѓа на индивидуалниот сектор.

Неплодното земјиште во општината зафаќа само 2.597 ха или 6,14 % од вкупната површина. Во структурата на полјоделското производство преовладуваат житните култури, а потоа следуваат фуражните и градинарските култури

Табела: Земјоделски површини по категорија на користење во 2015г.

Обработлива површина	Ораници и бавчи	8 840 ha
	Овоштарници	853 ha
	Лозја	8 ha
	Ливади	783 ha
	Вкупно	10 484 ha
Пасишта		10 399 ha
Вкупно земјоделска површина		20 883 ha

Табела: Површина и производство на жита во 2015г.

Жито	Пченица	Р'ж	Јачмен	Овес	Пченка	Ориз
Површина (ха)	828	270	1005	260	711	/
Производство (тони)	2958	664	3210	560	2054	

⁹Извор: Државен завод за статистика: Публикација Полјоделство, овоштарство и лозарство, 2015

Општина ДЕЛЧЕВО

Табела: Површина и производство на индустриски растенијаво 2015

Индустриски растенија	Сончоглед	Тутун
Површина (ха)	/	17
Производство (тони)		34

Страна | 46

Табела: Површина во хектари и производство во тони на градинарски растенија во 2015

Градинарски растенија	Компир	Кромид	Лук	Грав	Грашок	Леќа	Зелка	Домати	Пиперки	Бостан
Површина/ ха	289	31	22	190	2	7	39	34	53	14
Производство	1116	96	43	324	2	6	39	124	200	66

Табела: Број на овошни стебла и производство на овошје во 2015

Овошни стебла	Цреши	Вишни	Кајсии	Дуњи	Јаболка	Круши	Сливи	Праски	Ореви
Број	5334	135089	1555	625	24985	15740	147406	900	7055
Производство (тони)	48	1001	13	7	367	182	2125	9	49

Минерални ресурси

На територијата на општина Делчево утврдени се значајни наоѓалишта на металични, неметалични и енергетски минерални сировини, како значаен потенцијал за развојот на општината.

Наоѓалишта на јаглен, лоцирани во Делчевско – Пехчевскиот басен, со вкупна површина од околу 100 км², трети по значење во Република Македонија. Вкупните резерви се утврдени на околу 46 милиони тони јаглен.

Во коритото на река Брегалница има околу 90 милиони метри кубни златоносен алувион од песок и чакал. Се претпоставува присуство на 13,5 – 36 тони злато.

Природно печената глина, со утврдени резерви над 10 милиони тони, а со значајна комерцијална вредност се и гранитите, варовниците и диабазите. Геотермалната енергија – при испитувањата на лежиштето на јаглен “Стамер – Свегор”, утврден е среден геотермален градиент од 6,5° С/100метри, што укажува дека зголемувањето на температурата во насока на длабочина е побрзо од вообичаеното.

5. Оценка на состојбите

Општина ДЕЛЧЕВО

5.1 Урбанизам

Подрачјето на општина Делчево во смисла на урбанизација е покриена со генерални и детални урбанистички планови, урбанистика документација за населени места и општ акт за селата. Со донесувањето на Законот за просторно и урбанистичко планирање во 2005 година се јави потреба за усогласување и измена на урбанистичките планови, согласно Законот и според тоа за селата треба да се донесат урбанистички планови за села. За градот Делчево во 1999 година е донесен ГУП со период на плански развој од 1997 до 2010 година и со него се регулира, планира и дефинира просторниот развој, организацијата и уредувањето на градот, границите на урбанистичкиот опфат, намената на површините и содржините на истите со зонирање со површина на урбан опфат од 403,78ха. За развој на индустрија и мало стопанство се предвидени 54,6ха од кои на индустријата и отпаѓаат 38,7ха, а од нив се реализирани 32,0ха или 82,6%.

Страна | 47

ПОВРШИНА	ЕДИНЕЧНА МЕРКА (ХА)
Домување	211,3
Образование и физичка култура	4,32
Здравство	1,79
Социјална грижа	2,46
Култура	0,92
Управа и администрација	3,45
Сообраќај и врски	19,19
Зеленило, спорт и рекреација	39,11
Стопанство (терцијални дејности)	54,78
Верски објекти	9,47
Специјална намена	5,23
Останато	51,63
Вкупно	403,78

Табела 9. Преглед на користењето на земјиштето во општина Делчево¹⁰

Во 2006 година е донесен ДУП за Спортско Рекреативен Центар “Голак”, со кој се предвидуваат локации за разни видови објекти во функција на претварање на планината Голак во препознатлив туристички центар.

5.2 Инфраструктура

¹⁰Одделение за урбанизам и животна средина, ЕЛС Делчево, 2006

Општина ДЕЛЧЕВО

Водоснабдување¹¹

Водоснабдувањето за градот Делчево и за селата Тработивиште, Разловци, Град, Стамер, Полето и Габрово се врши од регионалниот систем за водоснабдување кој се состои од:

- + Акумулација Лошана со акумулационен простор 1 500 000 м3, камено насипана брана со Н = 41метар;
- + Довод од зафатна градба во акумулацијата Лошана до филтер станицата во с. Тработивиште;
- + Филтер станица во с. Тработивиште со проектиран капацитет од 60литри/секунда, а сегашен работен капацитет 40литри/секунда;
- + Бунари и пумпни постројки во с. Тработивиште и градот Делчево (две пумпни постројки)
- + Должина на главни цевководи во системот 16 150 метри должински од кои цевководите се PVC и салонит
- + Должина на разводна мрежа во градот 44950 метри должински
- + Број на куќни приклучоци – 5180
- + Каптажа - резервоар и разводна мрежа 129,64км
- + Главен колектор+канализациона мрежа во 2013 се 55.869 км

Останатите рурални населени места се снабдуваат со вода за пиење преку локални водоводни системи и чешми.

Табела бр. : Должина на главни цевководи во системот:

Р.Б	Профил mm	PVC (2007)	PVC (2013)	Салонит (2007)	Салонит (2013)	Вкупно м' (2007)	Вкупно м' (2013)
1	300			3800	3100	3800	3100
2	300	3550	4600			3550	4600
3	400			1370	1370	1370	1370
4	450			1810	1810	1810	1810
5	400	5270	5270			5270	5270
Вкупно:						15800	16150

Табела бр. : Должина на разводна мрежа во градот:

Реден број	Профил mm	PVC 2007	PVC 2013	Салонит 2007	Салонит 2013	Вкупно м' 2007	Вкупно м' 2013
1	63	2750	4450			2750	4450
2	80	2100	2800			2100	2800
3	100	3500	4200			3500	4200
4	80			10460	9800	10460	9800
5	100			17200	16600	17200	16600
6	150			800	650	800	650

¹¹ Одделение за урбанизам и животна средина, ЕЛС Делчево, 2006

Општина ДЕЛЧЕВО

7	200	2300	3200			2300	3200
8	200			3950	3250	3950	3250
Вкупно:						43060	44950
Број на куќни приклучоци во 2007		4950	Број на куќни приклучоци во 2013		5180		

Табела бр. : Водоводна мрежа во населените места¹²:

Реден број	Населено место	Должина од каптажа до резервоар (км)	Должина на разводна мрежа (км)
1	с. Свегор	3,50	2,70
2	с. Габрово	0,90	2,50
3	с. Стамер	0,80	1,50
4	с. Град	2,16	1,70
5	с. Вирче	0,86	2,76
6	с. Нов Истевник	3,20	2,20
7	с. Стар Истевник	2,50	1,80
8	с. Разловци	0,30	1,50
9	с. Чифлик	0,75	0,82
10	с. Ветрен	2,20	1,50
11	с. Киселица	2,50	1,60
12	с. Очипала	3,20	3,70
13	с. Селник	2,70	3,50
14	с. Драмче	5,60	28,00
15	с. Вратиславци	1,80	1,20
16	с. Тработивиште	4,00	8,00
17	с. Бигла I, II, III, IV	15,20	4,00
18	с. Илиово	3,90	1,50
19	СРЦ "Голак"	1,90	1,50
	ВКУПНО:	57,96	71,68
	СЕ ВКУПНО:	Каптажа - резервоар и разводна мрежа 129,64км	

¹²Извор: Одделение за уредување на градежно земјиште, патишта и улици, ЕЛС Делчево, 2013

Општина ДЕЛЧЕВО

Канализација¹³

Во градот Делчево одведувањето на комуналните отпадни води се врши заедно со атмосферските води преку постојната канализациска мрежа. Мрежата е од мешан тип и е проектирана со две изливни места лоцирани на колекторите покрај реките Брегалница и Габровчица, а краен реципиент е река Брегалница.

За споредба вкупно во 2007: главен колектор+канализациона мрежа 47,965 км додека вкупно во 2013: главен колектор+канализациона мрежа 55.869 км

Реден број	Населено место	Должина на главен колектор(км)	Должина на канализациска мрежа(км)	Дијаметар (мм)	Вид на цевка
1	Делчево		19, 918	Ø200	бетонски
			2,077	Ø250	
			2,490	Ø300	
			7,750	Ø400	
			2,169	Ø500	
			0,400	Ø600	
2	Делчево	0,316		Ø300	бетонски
				Ø400	
				Ø500	
				Ø600	
				Ø800	
				Ø1000	
				0,486	
0,25					
3	Село Разловци		0,074	Ø100	бетонски
			1,630	Ø200	
			1,02	Ø300	
4	Село Свегор		0,4	Ø200	бетонски
			0,6	Ø600	
5	Село Тработивиште		4,3	Ø250	бетонски
				Ø300	
6	Село Габрово	0,04		Ø250	бетонски
				0,66	

¹³Извор: Одделение за уредување на градежно земјиште, патишта и улици, ЕЛС Делчево, 2013

Општина ДЕЛЧЕВО

7	Село Габрово		1,509	Ø250	бетонски
8	Село Вирче		3876	Ø100- Ø300	ПВЦ
9	Село Град		3900	Ø100- Ø300	ПВЦ
	ВКУПНО	3,652	52,039		
Се вкупно: главен колектор+канализациона мрежа 55,691 км					

Табела 8. Канализациона мрежа во градот Делчево и населените места¹⁴

Електрична мрежа

Делчево е поврзано со електроенергетскиот систем на Република Македонија преку далноводот 110KV Кочани – Македонска Каменица – Делчево – Берово и со 35 KV далновод Кочани – ХЕ “Калиманци”. Покриеност со електрична енергија: 100%

ДАЛНОВОД¹⁵

Реден број		Сопствени (m)	Туѓи (m)	Вкупно (m)
1	110 kV Далновод	72000		72000
2	35 kV Далновод	21500	12000	33500
3	10 kV Далновод			140000
4	Нисконапонска мрежа	290000		290000
5	Приклучоци	130000		130000
	СЕ ВКУПНО:	513500	12000	525500

¹⁴Извор: Одделение за уредување на градежно земјиште, патишта и улици, ЕЛС Делчево, 2006

¹⁵Извор: ЕСМ, Подрачна единица Делчево

Општина ДЕЛЧЕВО

ТРАФОСТАНИЦИ¹⁶

132 ТС 10/0,4 kV

1 ТС 110/35/10 kV

За 2013 годишна потрошувачка на електрична енергија во општината: 48 MWA. Цена: 4.05 денар/kWh електрична енергија .

Страна | 52

5.3. Патишта

На подрачјето на општината поминува Магистралниот пат М5, со кој општината се поврзува со Република Бугарија. Со сообраќајниот систем на државата општината се поврзува преку неколку регионални патишта:

- ✚ Магистралниот пат А 3 од граничен премин- Делчево, М.Каменица, Кочани и понатаму Штип,
- ✚ R2345 го поврзува Делчево со Ваница, преку с.Бигла
- ✚ R2343 Делчево – планина Голак
- ✚ R1302 Делчево – Берово

Категорија	Вкупно		Асфалт		Тампон		Земја		Непробиени	
	м ¹	м ²	м ¹	м ²	м ¹	м ²	м ¹	м ²	м ¹	м ²
Магистрални	30 000	10 000	/	/	/	/	/	/	/	/
Регионални патишта	68 000	68 000	/	/	/	/	/	/	/	/
Локални патишта	143 240	58 270	174 810	/	/	84 970	424 850	/	/	/
Локални улици	44 424	31 410	188 460	340	1340	2 990	17 940	9 684	58 104	
Вкупно	265 664	167 680	363 270	340	1340	87 960	442 790	9684	58 104	

Табела 9. Преглед на патната инфраструктура во општина Делчево¹⁷

5.4 Транспорт

Градскиот превоз општинскиот линиски превоз на патници во општина Делчево се врши врз основа на 6 дозволи за одредени линии, а истиот го вршат 4 превозници со минибуси и комбиња,. Превозот на ученици и вработени во поголемите правни субјекти во општината се врши со дозволи за посебен линиски превоз на патници. кои го обезбедуваат превозот до селата, како и превозот на ученици.

Во општина Делчево авто такси превозот е најатрактивен и истиот го вршат 21 лиценцирани авто такси превозници, од кои 6 се индивидуални превозници и 15 се авто такси компании. Во општината има четири лиценцирани автотакси компании и десетина лиценцирани индивидуални автотакси превозници.

¹⁶Извор: ЕСМ, Подрачна единица Делчево

¹⁷ Извор: Одделение за уредување на градежно земјиште, патишта и улици, ЕЛС Делчево, 2006

Општина ДЕЛЧЕВО

Во Делчево за јавен превоз на патници и стоки се користи патен сообраќај. Автобуската станица, која е во приватна сопственост работи и ја врши својата функција.

Градскиот превоз во општина Делчево го вршат 11 лиценцирани превозници со минибуси и комбиња, кои го обезбедуваат превозот до селата, како и превозот на ученици. Во општината има четири лиценцирани автотакси компании и десетина лиценцирани индивидуални автотакси превозници.

- ✚ БЛИЗИНА НА АЕРОДРОМ: Скопје 160км, Софија 140км
- ✚ БЛИЗИНА НА ЖЕЛЕЗНИЦА: Кочани 40 км
- ✚ БЛИЗИНА НА ПРИСТАНИШТЕ: Солун 250км
- ✚ ГРАНИЧЕН ПРЕМИН: Арнаутски Гроб, 10км од општинскиот центар и Црна Скала, /премин во изградба/

5.5.Образование

Образовниот процес во општина Делчево, според податоци од официјални извори јануари 2013, се одвива во следните воспитно- образовни институции:

Табела бр.: СОУ “М.М.Брицо”

Вид на образование	Назив на установа	Контакт
Предучилишно	ОЈУДГ “Весели Цветови”	033 411 872
Основно	ОУ “Ванчо Прке”	033 411 119
	ОУ “Климент Охридски”	033 410 920
Средно	СОУ “М.М.Брицо”	033 411 864

Табела бр.: Предучилишно образование

Училиште	Населено место	Број на групи	Број на деца	Број на воспитувачи
ОЈУДГ “Весели Цветови”	Делчево	10	253	12

Во Основното образование бројот на ученици на еден наставник во 2013 е 9,41 додека во 2006 овој број бил дури 13. Бројот на ученици во 2013 е 1299 додека во 2006 тој број бил 1569.

Табела бр.:

Локален акционен план за животна средина /ЛЕАП/ за периодот 2017-2020г.

Општина ДЕЛЧЕВО

Училиште	Населено место	Број на групи	Број на деца	Број на воспитувачи
ООУ "Ванчо Прке"	Делчево	28	529	47
ООУ "Ванчо Прке"	с.Свегор	5	44	5
ООУ "Ванчо Прке"	с.Габрово	4	27	4
Вкупно	3	37	600	56

Табела бр.:

Училиште	Населено место	Број на групи	Број на деца	Број на воспитувачи
ООУ „Св.Климент Охридски,,	Делчево	27	512	46
ПУ.Стамер	ПУ.Стамер	3	13	3
ПУ.Вирче	ПУ.Вирче	3	15	3
ПУ.Град	ПУ.Град	8	73	11
ПУ.Трабовивиште	ПУ.Трабовивиште	7	37	9
ПУ.Разловци	ПУ.Разловци	8	49	10
Вкупно	6	56	699	82

Бројот на ученици на еден наставник во средното училиште е 22 во 2006 додека пак просечен број на ученици на еден наставник во 2013 е 9,83.

Табела бр.: СОУ “М.М.Брицо”

Образование	Број на паралелеки	Број на ученици	Број на професори
Општествено - хуманистичко подрачје	5 чисти паралелки и 1 комбинирана со ПМП	130	13+11
Природно математичко подрачје	3 чисти паралелки и 1 комбинирана со ОХП	64	29

Сите образовни институции во општина Делчево работат согласно позитивните закони и норми и ги следат и имплементираат политиките на МОН и Бирото за развој на образованието. Во рамки на наставата децата учат и ги осознаваат потребите за здрава животна средина и живеенето во хармонија со природата. Во сите образовни институции постојат Еколошки секции. И покрај тоа постои голема потреба за подобрување и унапредување на нивната работа.

5.6.Здравство

Општина ДЕЛЧЕВО

Здравствената заштита во општина Делчево се одвива на ниво на примарна здравствена заштита во ЈЗУ “Гоце Делчев”, во која со процесот на приватизација се лоцирани поголем број на приватни ординации.

Здравствена станица постои во село Тработивиште, а селски амбуланти(пунктови) има во: Разловци, Драмче, Град, Вирче, Стамер и Бигла.

Во рамките на ЈЗУ “Гоце Делчев” функционира и Центар за дијализа.

5.7.Јавна свест-РЕЗУЛТАТИ ОД АНКЕТАТА

5.8.Биодиверзитет

Природата и биолошката разновидност се резултат на милениумски период на еволуција, што само по себе ја нагласува потребата за нивна континуирана заштита.

Општина Делчево, распространета на Пијанечката висорамнина поседува атрактивни шумски предели богати со разновидна фауна и флора.

Во регионот живеат повеќе разновидни растителни заедници. Преовладуваат високи растенија, додека оние ниските како што се алгите, мовта но и габите /како неживотинска и нерастителна форма/, се уште во целост не се испитани. Покрај нив, регионот е богат и со голем број разновидни лековити и ароматични растенија, шумски плодови, семиња и печурки.

Составен дел на биоценозата во подрачјето на општината Делчево се и најразличните форми на животни од групата на водоземците, цицачите, влечугите, птиците и инсектите.

Ловството како стопанска профитабилна дејност овозможува девизен прилив, вработување, развој на угостителството, туризмот, транспортот шумарството и др. Мојност за развој на ловството во Делчево е во склоп на Пијанечкото ловностопанско подрачје.

5.9.Шуми

Шумите се најголеми и карактеристични природни целини во општина Делчево кои зафаќаат површина од 27.899 хектари или 48% од вкупната територија на општината. Во структурата на шумите најзастапени е дабовата, потоа боровата и на крајот со најмал процент е застапена буковата шума. Шумите се богати со разни лековити билки, шумски плодови и растенија.

Во шумските предели се среќава богат растителен и животински свет, а особено внимание треба да се посвети на загрозените видови: дивата свиња, срната, дивот зајак, црниот орел, еребицата и бувот.

Во однос на сопственоста 49,8 % од шумите во општина Делчево се приватни, а 50,2 % државни.

Вкупно ха	шума	Вкупно листопадни насади ха	чисти даб ха	Чисти насади бука	Чисти насади други листопадни	насади	Чисти иглолисни насади	Чисти насади бор
--------------	------	-----------------------------------	-----------------	-------------------------	--	--------	------------------------------	------------------------

Општина ДЕЛЧЕВО

Индивидуални сопственици	14 000	12 200	10 000	2 100	110	3 699	3 699
	50,2%	50,4%	50,0%	52,5%	52,4%	100,0%	100,0%
Државни/општински претпријатија	13 899	12 000	10 000	1 900	100	0	0
	49,8%	49,6%	50,0%	47,5%	47,6%	0,0%	0,0%
Вкупно	27 899	24 200	20 000	4 000	210	3 699	3 699

Табела 10. Преглед на шумата во општина Делчево

Шумите во општина Делчево се дефицитарни со дрвна маса, т.е. потребите за одревно дрво на домаќинствата се поголеми од утврдениот годишен сечив етат.

Вкупно површини под шуми	Измерена дрвна маса	Просечен годишен прираст	Етат за сеча	Број на домаќинства	Потребно бруто огревно дрво (м3)	Дефицит/Суфицит (м3)
1	2	3	4	5	6	7
ха	м3	м3/ха	м3	м3/ха	м3	За едно
27899	2355919	87	48837	1,8	36365	5568
						8
						9
						10
						За едно
						Вкупно(7*8)
						(6-9)
						-16197

Табела 11. Преглед на шума и потребно дрво за огрев¹⁸

Вредностите за годишната стапка на пораст на шумите и факторите на апсорпција се земени од Ревидираните прирачници на ИПЦЦ за подготовка на инвентари. Апсорпцијата на јаглороден диоксид од шумите во општина Делчево изнесува 97 276,67 тони CO₂.

На територијата на општина Делчево во категоријата на заштитени шуми спаѓаат:

- ✚ 7 ха кај с. Тработивиште
- ✚ 25 ха над с. Свегор
- ✚ 50 ха над с. Разловци
- ✚ 160 ха покрај река Брегалница

Планината Голак според Законот за заштита на природни реткости ("Сл. весник на СРМ" 43/76) и група критериуми е под посебна заштита како предел со посебни природни карактеристики (12.500 ха), со издвоена и заштитена парк - шума "Гоце Делчев".

Споменици на природата кои сведочат за процесите кои се одвивале во различни геолошки периоди:

- ✚ Локалитет Илин Камен кај с. Свегор
- ✚ Локалитет Кукуљето кај с. Нов Истевник
- ✚ Локалитет Кукуљето кај с. Тработивиште

¹⁸ Извор: Аналитична информација за шумите на општина Делчево и М.Каменица до 31. 12 2004 година – 50 год. работа и постоење на шумско стопанство "Голак" Делчево – 1951 до 2002 година, Асен Давитков

Општина ДЕЛЧЕВО

5.10. Природни ресурси

Планината Голак според Законот за заштита на природни реткости (“Сл. весник на СРМ“ 43/76) и група критериуми е под посебна заштита како предел со посебни природни карактеристики (12.500 ха), со издвоена и заштитена парк - шума “Гоце Делчев”.

Споменици на природата кои сведочат за процесите кои се одвивале во различни геолошки периоди:

- + Локалитет Илин Камен кај с. Свегор
- + Локалитет Кукуљето кај с. Нов Истевник
- + Локалитет Кукуљето кај с. Тработивиште

Земјоделско земјиште¹⁹

Земјоделското производство зафаќа површина од 13.497 ха или 31,89% од вкупната површина на општината. Обработливите површини зафаќаат 10.089 ха, 8.679 ха се ораници и бавчи, 626 ха се овоштарници, 782 ха се под ливади и 3.408 ха се пасишта. Од обработливото земјиште 88% му припаѓа на индивидуалниот сектор.

Неплодното земјиште во општината зафаќа само 2.597 ха или 6,14 % од вкупната површина. Во структурата на полјоделското производство преовладуваат житните култури, а потоа следуваат фуражните и градинарските култури. Со активирање на необработливото земјоделско земјиште за цели наодгледување на фуражни култури ќе се реши и проблемот на обезбедување добиточна храна, која засега е доволна само за половина од потребите на постојната популација на добиточен фонд.

---

¹⁹Извор: Државен завод за статистика: Публикација Полјоделство, овоштарство и лозарство, 2015 и ЛЕАП на општина Делчево 2005

Општина ДЕЛЧЕВО

Во структурата на полјоделското производство преовладуваат житните култури, а потоа следуваат фуражните и градинарските култури. Со активирање на необработливото земјоделско земјиште за цели на одгледување на фуражни култури ќе се реши и проблемот на обезбедување добиточна храна, која засега е доволна само за половина од потребите на постојната популација на добиточен фонд.

Органското производство во земјоделството на општина Делчево добива се поголемо значење. На овој план најдобри резултати бележи одгледувањето на култивирани видови печурки, што како семен бизнис, претставува одличен исчекор во насока на развој на малото стопанство.

Покрај култивираниите печурки, на територијата на општината се собира и значајно количество на шумски печурки, кое во наредниот период треба да се организира на повисоко ниво.

Најголем подем во досегашниот развој на земјоделството и најголемо значење има овоштарството. Според бројот на стебла, во овоштарството доминира сливата, а потоа следуваат вишната, јаболката и крушата. Во изминатите 40 години, најголем подем е регистриран кај вишната, кај која е забележано зголемување за повеќе од 300 пати.

Според својата географско - топографска положба и расположливи пасишта и ливади, регионот претставува посебен сточарски крај со поволни услови и можности за комбинирано одгледување на добиток.

Покрај индивидуалното одгледување има фарми, сточарството е застапено со 10.000 овци и 2.000 кози, свињарска фарма е со капацитет од 3.500 грла, краварска фарма со капацитет од 3.500 крави и живинарска фарма со капацитет од 30.000. Овие капацитети моментно работат со драстично намален капацитет. Доминира производството на млеко, млечни производи и месо.

Табела: Земјоделски површини по категорија на користење во 2015г.

Обработлива површина	Ораници и бавчи	8 840 ha
	Овоштарници	853 ha
	Лозја	8 ha
	Ливади	783 ha
	Вкупно	10 484 ha
Пасишта		10 399 ha
Вкупно земјоделска површина		20 883 ha

Табела: Површина и производство на жита во 2015г.

Општина ДЕЛЧЕВО

Жито	Пченица	Р'ж	Јачмен	Овес	Пченка	Ориз
Површина (ха)	828	270	1005	260	711	/
Производство (тони)	2958	664	3210	560	2054	

Табела: Површина и производство на индустриски растенијаво 2015

Индустриски растенија	Сончоглед	Тутун
Површина (ха)	/	17
Производство (тони)		34

Табела: Површина во хектари и производство во тони на градинарски растенија во 2015

Градинарски растенија	Компир	Кромид	Лук	Грав	Грашок	Леќа	Зелка	Домати	Пиперки	Бостан
Површина/ ха	289	31	22	190	2	7	39	34	53	14
Производство	1116	96	43	324	2	6	39	124	200	66

Табела: Број на овошни стебла и производство на овошје во 2015

Овошни стебла	Цреши	Вишни	Кајсии	Дуњи	Јаболка	Круши	Сливи	Праски	Ореви
Број	5334	135089	1555	625	24985	15740	147406	900	7055
Производство (тони)	48	1001	13	7	367	182	2125	9	49

Минерални ресурси

На територијата на општина Делчево утврдени се значајни наоѓалишта на металични, неметалични и енергетски минерални сировини, како значаен потенцијал за развојот на општината.

Наоѓалишта на јаглен, лоцирани во Делчевско – Пехчевскиот басен, со вкупна површина од околу 100 км², трети по значење во Република Македонија. Вкупните резерви се утврдени на околу 46 милиони тони јаглен.

Во коритото на река Брегалница има околу 90 милиони метри кубни златоносен алувион од песок и чакал. Се претпоставува присуство на 13,5 – 36 тони злато.

Природно печената глина, со утврдени резерви над 10 милиони тони, а со значајна комерцијална вредност се и гранитите, варовниците и диабазите.

Општина ДЕЛЧЕВО

Геотермалната енергија – при испитувањата на лежиштето на јаглен “Стамер – Свегор”, утврден е среден геотермален градиент од 6,5° C/100метри, што укажува дека зголемувањето на температурата во насока на длабочина е побрзо од вообичаеното

5.11. Вода

Главна водена артерија на општина Делчево е реката Брегалница, која е и најголема притока на реката Вардар. Истата, но и нејзините притоки, се подложени на загадувања од комуналните и индустриските отпадни води од населените места кои се наоѓаат во горниот тек на реката, пред истата да поминува на територијата на општина Делчево. Покрај загадувањето од отпадни води, иако не се утврдени значителни количини и концентрација, во Брегалница се присутно е и загадување предизвикано од различни хемиски агенси кои во различна форма се применуваат од страна на фармерите во рамки на процесите на производство на храна. Десни притоки на реката Брегалница се: Желевица, Даштица, Репница, Граштица, Свегорска Река и Габровчица. Леви притоки се: Лошана, Петрашевец и Чифличка река. Вкупната површина на сливот на река Брегалница изнесува 742,5км², со просечна надморска височина на сливот 1000 метри. Средногодишниот проток на профилот кај Разловци изнесува 6,3м³/секунда. Вкупниот годишен просечен проток на Брегалница на профилот “Калиманци” изнесува 264 милиони метри кубни.

Значаен потенцијален хидрографски објект во општината е брана Лошана, со зафатнина од 1 400 000 метри кубни вода, кај селото Разловци која е во завршна фаза и од оваа година ќе започне нејзиното полнење. Оваа акумулација главно ќе се користи за комплетно решавање на проблемот на водоснабдување во општина Делчево, а дел и за наводнување на Делчевското поле (300 ха).

Друг значаен изграден хидрографски објект во општината претставува акумулација Петрашевец со зафатнина од 180 000 метри кубни вода, која се користи за наводнување на обработливите површини низводно од Браната.

Табела: Преглед на можни акумулации во Делчево²⁰

Профил	Водотек	Површина слив(км ²)	на	Зафатнина на акумулација (м ³)
Чукар	Желевица	90		20 000 000
Град	Пијавица	9		120 000
Свегор	Свегорска	10		600 000
Бела Вода	Габровска	22		550 000
Стара Река	Стара Река	20		250 000
Очипалска I	Очипласка	23		320 000

²⁰Извор: Одделение за уредување на градежно земјиште, патишта и улици, ЕЛС Делчево

Општина ДЕЛЧЕВО

Очипалска II	Киселичка	8	350 000
Туришница	Туришница	20	500 000
Репница	Репница	6	530 000
Бигла	Бигла	1,33	25 000

5.12 Воздух

Општината Делчево благодарение на рељефните и климатските услови една од ретките општини каде нивото на загаденост на воздухот е релативно ниско.

Домашните ложишта, и делумно мобилните извори на емисии (сообраќајот) имаат влијание врз квалитетот на воздухот во општина Делчево. Една од причините за загадување на воздухот во општина Делчево е фактот што регионалниот пат А 3 поминува низ градот. Во издвнните гасови на бензинските мотори како загадувачи доминираат јаглородниот диоксид и јаглородниот моноксид, а кај дизел моторите јагленоводородите, азотните оксиди, саѓите и органските киселини.

Загадувањето на воздухот од сообраќајот е резултат на користењето на течни енергенци, при чие согорување се емитираат: азотни оксиди (NOx), сулфур диоксид (SO₂), јаглороден моноксид (CO), јаглороден двооксид (CO₂), прашина (SPM), алдехиди, олово (Pb) и органски киселини.

Нивото на емисиите во воздухот, од мобилните извори, не зависи само од степенот на активност, туку постои и директна поврзаност со квалитетот на горивата што се користат, како и старосната структура на возниот парк

Во Општината не се вршат мерења на квалитетот на амбиентен воздух, но немањето на тешка загадувачка индустрија, малиот број денови со магла и постојаниот ветер создаваат предуслови за чист воздух.

За да следи сосостојба на квалитетот на воздухот, потребно е да се врши мониторинг на загадувачките супстанции и истите да се идентификуваат квалитативно и квантитативно. Мониторингот има суштинска задача во управувањето со животната средина. Имено, тој претставува основа за преземање на мерки за заштита на воздухот од загадување и подобрување на квалитетот на воздухот.

Во Република Македонија, мониторингот на квалитетот на амбиентниот воздух го вршат Министерството за животна средина и просторно планирање, кое управува со Државниот автоматски систем за квалитет на воздух, како и Управата за хидрометеоролошки работи (УХМР) и Институтот за јавно здравје (ИЈЗ) со Центрите за јавно здравје од Скопје и Велес.

Министерството за животна средина и просторно планирање управува со Државниот автоматски мониторинг систем за квалитет на амбиентен воздух, кој се состои од 15 мониторинг станици. Локациите на мониторинг станиците се прикажани на следната слика.

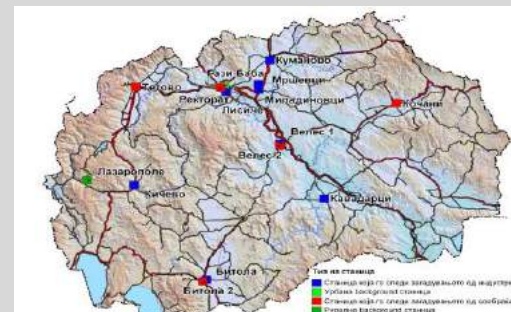

Општина ДЕЛЧЕВО

Автоматските мониторинг станици за квалитет на воздух вршат мониторинг на следните загадувачки супстанции:

- ✚ сулфур диоксид
- ✚ азот диоксид
- ✚ јаглерод моноксид
- ✚ озон
- ✚ суспендирани честички со големина до 10 микрометри (PM10)

Како што може да се утврди од слика 2, Општина Делчевоне е вклучена во следењето на квалитетот на воздух во рамки на програмите за мониторинг на ниво на Република Македонија. Најблиска мерна станица е онаа лоцирана во Кочани, меѓутоа податоците не можат да бидат применети со цел оценување на квалитетот на амбиентниот воздух во општината Делчево.

5.13. Отпад

Вкупното годишно производство на комунален цврст отпад и друг неопасен отпад во општината, се проценува на околу 7500 тони.

За собирање на отпадот се користат контејнери од 1,1м³, но сеуште дел од граѓаните користат и импровизирани садови за собирање на отпадот.

Комуналното претпријатие располага со две специјални возила за подигање и транспорт на отпад, а се користи и трактор со приколка за подигање на отпад од импровизирани садови. Динамиката на собирање и транспортирање на комуналниот отпад е еднаш неделно.

Единица мерка за утврдување на цената на губретарина е метар квадратен корисна површина и истата за домаќинства изнесува 2,1 денари/м². Деловните субјекти плаќаат по 4 денари/м².

Во дел од селските населби нема организирано собирање на отпадот, тој се фрла неконтролирано во околината, на диви депонии, обично во суводолици или во близина на некој водотек.

Општина ДЕЛЧЕВО

Собраниот отпад се депонира на депонијата на локалитетот Острец. Депонијата е санитарно неуредена и не се врши препокривање на отпадот со почва по неговото исфрлање.

Локацијата на депонијата е несоодветна, односно се наоѓа над градот и потребна е нејзина дислокација.

6. SWOT Анализа

6.1 Урбанизам

Сили	Како да се искористат силите ?
<ul style="list-style-type: none"> – Стручен кадар – Постои соодветна и усогласена законска регулатива со ЕУ – Простор – Локации	<ul style="list-style-type: none"> – Развивање на општината, согласно принципите на концептот за регионален одржлив развој – Развивање на меѓуопштинска соработка – Развивање на прекугранична соработка со Р. Бугарија – Иницијативи за меѓународна соработка
Слабости	Слабости во сили
<ul style="list-style-type: none"> – Нефункционален ГУП и ДУП – Недостига опрема – Потреба од ревизија и усогласување на урбанистичките планови – Неурбанизирани рурални населени места	<ul style="list-style-type: none"> – Реализација на проекти за подобрување на патната инфраструктура. – Реализација на проекти за водоснабдување во општината – Изградба на атмосферска канализација и пречистителни станици – Ревизија на урбанистичките планови – Искуствено учење и примена на искуствата при урбанизација на руралните населени места
Можности	Искористување на можностите

Општина ДЕЛЧЕВО

<ul style="list-style-type: none"> – Меѓуопштинска соработка. – Прекугранична соработка – Целосно спроведување на процесот за децентрализација. – Странски донации – Поволни кредити – Јавно приватно партнерство – Рамномерен регионален развој 	<ul style="list-style-type: none"> – Учество во источен плански регион – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до донаторите. – Објавување на тендери за ангажирање на приватниот сектор во изградбата и управувањето на општинската инфраструктура – Соработка со НВО – Едукација на кадар за пишување на проекти според стандардите на ИПА фондовите
Закани	Избегнување на закани
<ul style="list-style-type: none"> – Зависност од централните буџетски средства. – Политички промени – Геополитички случувања 	<ul style="list-style-type: none"> – Дефинирани критериуми за доделување на буџетски средства на општините, за постигнување на рамномерен развој. – Едукација на кадар за пишување на проекти според стандардите на ИПА фондовите – Прием на земјата во ЕУ и НАТО

6.2. Инфраструктура

Сили	Како да се искористат силите ?
<ul style="list-style-type: none"> – Поволна географска положба – Локална патна мрежа – Покриеност со ел. енергија: 100% – Телекомоникациска мрежа: 100% – Радиодифузна мрежа: 100% – Меѓународен пат /А 3/ – Близина на 2 гранични премини со Бугарија – Стручен кадар 	<ul style="list-style-type: none"> – Развивање на општината, согласно принципите на концептот за регионален одржлив развој – Развивање на меѓуопштинска соработка – Развивање на прекугранична соработка со Р. Бугарија – Иницијативи за меѓународна соработка
Слабости	Слабости во сили
<ul style="list-style-type: none"> – Недоизградена/ неасфалтирана локална патна мрежа – Недоизградена водоводна мрежа – Недоизградена фекална канализација – Неизградена атмосферска канализација. – Непостоење на пречистителни станица за отпадни води – Потреба од ревизија на урбанистичките планови – Неурбанизирани рурални населени места 	<ul style="list-style-type: none"> – Искуствено учење и примена на искуствата при урбанизација на руралните населени места – Реализација на проекти за водоснабдување во општината – Изградба на атмосферска канализација и пречистителни станици – Ревизија на урбанистичките планови

Општина ДЕЛЧЕВО

Можности	Искористување на можностите
<ul style="list-style-type: none"> – Меѓуопштинска соработка. – Прекугранична соработка – Целосно спроведување на процесот за децентрализација. – Странски донации – Поволни кредити – Јавно приватно партнерство – Рамномерен регионален развој – Алтернативни извори на енергија 	<ul style="list-style-type: none"> – Учество во источен плански регион – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до донаторите. – Објавување на тендери за ангажирање на приватниот сектор во изградбата и управувањето на општинската инфраструктура – Започнување на проекти за искористување на ветерот и сонцето како алтернативни извори на енергија – Соработка со НВО
Закани	Избегнување на закани
<ul style="list-style-type: none"> – Зависност од централните буџетски средства. – Геополитички случувања 	<ul style="list-style-type: none"> – Дефинирани критериуми за доделување на буџетски средства на општините, за постигнување на рамномерен развој. – Прием на земјата во ЕУ и НАТО

6.3.Патишта

Сили	Како да се искористат силите ?
<ul style="list-style-type: none"> – Локална патна мрежа – Меѓународен пат /А 3/ – Државна патна мрежа – Непосредна близина на Петиот Транс Европски транспортен коридор – Близина на 2 гранични премини со Бугарија – Стручен кадар – Подготвени проекти за дел од улиците во градот – Подготвени проекти за дел од улиците во руралните населени места 	<ul style="list-style-type: none"> – Развивање на општината, согласно принципите на концептот за регионален одржлив развој – Развивање на меѓуопштинска Соработка – Развивање на прекугранична соработка со Р. Бугарија – Иницијативи за меѓународна соработка
Слабости	Слабости во сили

Општина ДЕЛЧЕВО

<ul style="list-style-type: none"> – Недоизградена/ неасфалтирана локална патна мрежа. – Неизградена атмосферска канализација. – Потреба од ревизија на урбанистичките планови – Неурбанизирани рурални населени места 	<ul style="list-style-type: none"> – Искуствено учење и примена на искуствата при урбанизација на руралните населени места – Изградба на атмосферска канализација и пречистителни станици – Ревизија на урбанистичките планови
Можности	Искористување на можностите
<ul style="list-style-type: none"> – Меѓуопштинска соработка. – Прекугранична соработка – Целосно спроведување на процесот за децентрализација. – Странски донации – Поволни кредити – Јавно приватно партнерство – Рамномерен регионален развој 	<ul style="list-style-type: none"> – Учество во источен плански регион – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до донаторите. – Објавување на тендери за ангажирање на приватниот сектор во изградбата и управувањето на општинската инфраструктура – Соработка со НВО
Закани	Избегнување на закани
<ul style="list-style-type: none"> – Зависност од централните буџетски средства. – Геополитички случувања 	<ul style="list-style-type: none"> – Дефинирани критериуми за доделување на буџетски средства на општините, за постигнување на рамномерен развој. – Прием на земјата во ЕУ и НАТО

6.4 Транспорт

Сили	Како да се искористат силите ?
<ul style="list-style-type: none"> – Интерес за развој и поддршка од населението – Меѓународен пат /А 3/ – Близина на 2 гранични премини со Бугарија – Стручен кадар – Државна патна мрежа – Непосредна близина на Петиот Транс Европски транспортен коридор 	<ul style="list-style-type: none"> – Развивање на општината, согласно принципите на концептот за регионален одржлив развој – Развивање на меѓуопштинска соработка – Развивање на прекугранична соработка со Р. Бугарија – Иницијативи за меѓународна соработка
Слабости	Слабости во сили

Општина ДЕЛЧЕВО

<ul style="list-style-type: none"> – Стари возила – Меѓународен пат /А 3/ поминува низ градот и населеното место Свевор – Потреба од ревизија на урбанистичките планови 	<ul style="list-style-type: none"> – Иницијативи за промена на закони – Изградба на паркинзи – Непостоење на сообраќајна студија за општина Делчево
Можности	Искористување на можностите
<ul style="list-style-type: none"> – Меѓуопштинска соработка. – Прекугранична соработка – Поволни кредити – Јавно приватно партнерство – Рамномерен регионален развој 	<ul style="list-style-type: none"> – Учество во источен плански регион – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до донаторите за набавка на нов возен парк – Објавување на тендери за ангажирање на приватниот сектор во областа на транспортот – Соработка со НВО
Закани	Избегнување на закани
<ul style="list-style-type: none"> – Зависност од централните буџетски средства. – Геополитички случувања 	<ul style="list-style-type: none"> – Дефинирани критериуми за доделување на буџетски средства на општините, за постигнување на рамномерен развој. – Прием на земјата во ЕУ и НАТО

6.5.Образование

Сили	Како да се искористат силите ?
<ul style="list-style-type: none"> – Интерес од учениците – Поддршка од родителите – Простор – Стручен кадар 	<ul style="list-style-type: none"> – Да се вклучат и родителите – Соработка помеѓу училиштата – Развивање на меѓуопштинска Соработка – Развивање на прекугранична соработка со училишта во Р. Бугарија
Слабости	Слабости во сили
<ul style="list-style-type: none"> – Еколошките секции не се активни – Еколошките теми не се доволно застапени во програмите – Нема доволно ресурси 	<ul style="list-style-type: none"> – Иницијативи за промена на образовните програми – Иницијатива за формирање на Еколошки друштва – Иницијативи за организирање ендукативни еколошки манифестации

Општина ДЕЛЧЕВО

Можности	Искористување на можностите
<ul style="list-style-type: none"> – Меѓуопштинска соработка. – Прекугранична соработка – Постои интерес кај донаторите – Владини програми	<ul style="list-style-type: none"> – Учество во источен плански регион – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до донаторите за еколошки образовни настани и активности – Соработка со постоечките НВО
Закани	Избегнување на закани
<ul style="list-style-type: none"> – Политички нестабилен амбиент – Нема континуитет во финансирање на еколошките проекти	<ul style="list-style-type: none"> – Подготовка на годишни програми за еколошка едукација во и вон наставните активности. – Прием на земјата во ЕУ и НАТО

6.6.Здравство

Сили	Како да се искористат силите ?
<ul style="list-style-type: none"> – Интерес од населението да биде информирано за здравствените проблеми предизвикани од загадената природа – Простор – Стручен кадар	<ul style="list-style-type: none"> – Соработка помеѓу здравствените институции – Развивање на меѓуопштинска Соработка – Развивање на прекугранична соработка со соодветни здравствени и други институции од Р. Бугарија заради размена на знаење и искуства
Слабости	Слабости во сили

Општина ДЕЛЧЕВО

<ul style="list-style-type: none"> – Нема опрема – Не се делегирани надлежности од централно ниво кон локалниот кадар – Нема доволно ресурси 	<ul style="list-style-type: none"> – Иницијативи за промена на образовните програми – Иницијатива за формирање на Еколошки друштва – Иницијативи за организирање едукативни еколошки манифестации
Можности	Искористување на можностите
<ul style="list-style-type: none"> – Меѓуопштинска соработка. – Прекугранична соработка – Постои интерес кај донаторите да поддржат здравствена едукација како превентива – Владини програми 	<ul style="list-style-type: none"> – Учество во источен плански регион – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до владата за добивање опрема за следење на загадувањата на сите медиуми/вода, воздух, почва/ – Соработка со постоечките НВО
Закани	Избегнување на закани
<ul style="list-style-type: none"> – Политички нестабилен амбиент – Дел од надлежностите се делегирани во соседните градови/Пр.Кочани/ 	<ul style="list-style-type: none"> – Подготовка на годишни програми за ездравствена едукација – Лобирање кај одлучувачите за добивање опрема за мерна станица /фиксна или мобилна/

6.7.Јавна свест

Сили	Како да се искористат силите ?
<ul style="list-style-type: none"> – Свесност за проблемот кај стручните лица во ЕЛС, ЈКП, ЈП Македонски Шуми, Образовните институции – Мотивираност за делување – Стручен и посветен новинарски кадар – Стручен и посветен кадар во ЕЛС – Постигнат повеќе подготвени општински документи и стратегии кои овозможуваат делување во оваа област 	<ul style="list-style-type: none"> – Соработка помеѓу сите чинители – Развивање на меѓуопштинска соработка – Развивање на соработка на ниво на Брегалничкиот регион – Развивање на прекугранична соработка со соодветни еколошки и други организации и институции од Р. Бугарија заради размена на знаење и искуства

Општина ДЕЛЧЕВО

Слабости	Слабости во сили
<ul style="list-style-type: none"> – Ниско ниво на заинтересираност кај значителен дел од помладата популација – Немотивираност за поддршка кај дел од приватните медиуми – Нема активно Еколошко друштво кое по приоритетност би работело на едукација и подигање на свеста кај населението – Нема доволно ресурси 	<ul style="list-style-type: none"> – Иницијативи за промена на програмите на локалните и регионалните медиуми – Иницијатива за формирање на Еколошки друштва – Иницијативи за организирање едукативни еколошки манифестации и акции – Иницијативи за организирање трибини и дебати на релевантни теми
Можности	Искористување на можностите
<ul style="list-style-type: none"> – Меѓуопштинска соработка. – Прекугранична соработка – Постои интерес кај меѓународните донатори да поддржат еколошки акции – Постојат НВО и НВО мрежи на национално ниво кои се отворени за соработка – Владини програми 	<ul style="list-style-type: none"> – Учество во источен плански регион – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до владата за добивање средства за организирање на кампањи за подигање на јавната свест – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до меѓународни донатори за добивање средства за организирање на кампањи за подигање на јавната свест – Соработка со постоечките НВО
Закани	Избегнување на закани
<ul style="list-style-type: none"> – Политички нестабилен амбиент 	<ul style="list-style-type: none"> – Градење на одржливи партнерства помеѓу реалниот сектор, администрацијата и граѓанскиот сектор

6.8. Биодиверзитет

Сили	Како да се искористат силите ?
<ul style="list-style-type: none"> – Свесност за проблемот кај стручните лица во ЕЛС, ЈКП, ЈП Македонски Шуми, Граѓанскиот сектор и граѓаните – Мотивираност за делување – Стручен и посветен кадар во ЕЛС – Постојат повеќе подготвени општински документи и стратегии кои овозможуваат делување во оваа област 	<ul style="list-style-type: none"> – Соработка помеѓу сите чинители – Зајакнување на службите за контрола на ловот и сечата на дрвапрку обезбедување опрема, возила и обуки – Развивање на меѓуопштинска соработка особено со соседните општините со кои граничи општина Делчево – Развивање на соработка на ниво на Брегалничкиот регион

Општина ДЕЛЧЕВО

	<ul style="list-style-type: none"> – Развивање на прекугранична соработка со соодветни еколошки и други организации и институции од Р. Бугарија заради размена на знаење и искуства
Слабости	Слабости во сили
<ul style="list-style-type: none"> – Не постои студија за застапеност на видови во општината – Високо ниво на сиромаштија – Немотивираност за поддршка кај дел од граѓаните – Нема доволно активни Еколошки друштва кое по приоритетност би работело на едукација и подигање на свеста кај населението – Нема доволно ресурси – Недоволна контрола и заштита – ЕЛС нема, или тие се многу ограничени, можности директно да спречи неповолни деловни активности кои влијаат на биодиверзитетот а одлуките се носат на централно ниво 	<ul style="list-style-type: none"> – Градење партнерства со локалните и регионалните медиуми – Иницијативи за формирање на Еколошки друштва – Иницијативи за организирање едукативни еколошки манифестации и акции – Иницијативи за организирање трибини и дебати на релевантни теми – Градење партнерства со НВО и НВО мрежи на национално ниво кои се отворени за соработка
Можности	Искористување на можностите
<ul style="list-style-type: none"> – Меѓуопштинска соработка. – Прекугранична соработка – Постои интерес кај меѓународните донатори да поддржат еколошки акции – Постојат НВО и НВО мрежи на национално ниво кои се отворени за соработка – Владини програми 	<ul style="list-style-type: none"> – Учество во источен плански регион – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до владата за добивање средства за организирање на кампањи за подигање на јавната свест – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до меѓународни донатори за добивање средства за организирање на кампањи за подигање на јавната свест за важноста на биодиверзитетот – Соработка со постоечките НВО
Закани	Избегнување на закани
<ul style="list-style-type: none"> – Политички нестабилен амбиент 	<ul style="list-style-type: none"> – Градење на одржливи партнерства помеѓу реалниот сектор, администрацијата и граѓанскиот сектор

6.9.Шуми

Сили	Како да се искористат силите ?
-------------	---------------------------------------

Општина ДЕЛЧЕВО

<ul style="list-style-type: none"> – Свесност за проблемот кај стручните лица во ЕЛС, ЈП Македонски Шуми, Граѓанскиот сектор и граѓаните – Стручен и посветен кадар во ЈП Македонски Шуми, Граѓанскиот сектор и граѓаните – Мотивираност за делување – Стручен и посветен кадар во ЕЛС – Постојат повеќе подготвени општински документи и стратегии кои овозможуваат делување во оваа област 	<ul style="list-style-type: none"> – Соработка помеѓу сите чинители – Зајакнување на службите за контрола на ловот и сечата на дрвапреку обезбедување опрема, возила и обуки – Развивање на меѓуопштинска соработка особено со соседните општините со кои граничи општина Делчево – Развивање на соработка на ниво на Брегалничкиот регион – Развивање на прекугранична соработка со соодветни еколошки и други организации и институции од Р. Бугарија заради размена на знаење и искуства
Слабости	Слабости во сили
<ul style="list-style-type: none"> – Високо ниво на сиромаштија – Немотивираност за поддршка кај дел од граѓаните – Пошумувањето не е континуирано и планско а отсуствува и кампањското пошумување – Нема доволно активни Еколошки друштво кое по приоритетност би работело на едукација и подигање на свеста кај населението – Нема доволно ресурси 	<ul style="list-style-type: none"> – Градење партнерства со локалните и регионалните медиуми – Иницијативи за формирање на Еколошки друштва – Иницијативи за организирање едукативни еколошки акции за пошумување – Иницијативи за организирање трибини и дебати на релевантни теми – Градење партнерства со НВО и НВО мрежи на национално ниво кои се отворени за соработка – Засилени контроли заради превенција на дива сеча и шумски пожари
Можности	Искористување на можностите
<ul style="list-style-type: none"> – Меѓуопштинска соработка. – Прекугранична соработка – Постои интерес кај меѓународните донатори да поддржат еколошки акции – Постојат НВО и НВО мрежи на национално ниво кои се отворени за соработка – Владини програми 	<ul style="list-style-type: none"> – Учество во источен плански регион – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до владата за добивање средства за организирање на кампањи за подигање на јавната свест – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до меѓународни донатори за добивање средства за организирање на кампањи за подигање на јавната свест за важноста на биодиверзитетот – Соработка со постоечките НВО
Закани	Избегнување на закани
<ul style="list-style-type: none"> – Политички нестабилен амбиент 	<ul style="list-style-type: none"> – Градење на одржливи партнерства помеѓу реалниот сектор, администрацијата и граѓанскиот сектор

6.10. Природни ресурси

Сили	Како да се искористат силите ?
-------------	---------------------------------------

Општина ДЕЛЧЕВО

<ul style="list-style-type: none"> – Свесност за проблемот кај стручните лица во ЕЛС, Граѓанскиот сектор и граѓаните – Стручен и посветен кадар во ЕЛС, Граѓанскиот сектор и граѓаните – Мотивираност за делување – Постојат повеќе подготвени општински документи и стратегии кои овозможуваат делување во оваа област 	<ul style="list-style-type: none"> – Соработка помеѓу сите чинители – Развивање на меѓуопштинска соработка особено со соседните општините со кои граничи општина Делчево – Развивање на соработка на ниво на Брегалничкиот регион – Развивање на прекугранична соработка со соодветни еколошки и други организации и институции од Р. Бугарија заради размена на знаење и искуства
Слабости	Слабости во сили
<ul style="list-style-type: none"> – Не постои студија за постоечките потенцијали, капацитети и ризици при услови на експлоатација – Неподготвеност за развој на туризам поради отсуство на соодветна инфраструктура – Нема доволно активни Еколошки друштва кое по приоритетност би работело на едукација и подигање на свеста кај населението – Нема доволно ресурси – Недоволна контрола и заштита од евентуални злоупотреби – ЕЛС нема можности, или тие се многу ограничени, директно да спречи неповолни деловни активности кои влијаат на искористувањето на локалните природни ресурси бидејќи одлуките се носат на централно ниво 	<ul style="list-style-type: none"> – Градење партнерства со локалните и регионалните медиуми – Иницијативи за формирање на Еколошки друштва – Иницијативи за организирање едукативни еколошки акции за пошумување – Иницијативи за организирање трибини и дебати на релевантни теми – Градење партнерства со НВО и НВО мрежи на национално ниво кои се отворени за соработка
Можности	Искористување на можностите
<ul style="list-style-type: none"> – Меѓуопштинска соработка – Прекугранична соработка – Постои интерес кај меѓународните донатори да поддржат иновативни проекти зкако и проекти а одржлива употреба на природните ресурси – Постојат НВО и НВО мрежи на национално ниво кои се отворени за соработка – Владини програми 	<ul style="list-style-type: none"> – Учество во источен плански регион – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до владата за добивање средства за организирање на кампањи за подигање на јавната свест – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до меѓународни донатори за добивање средства за подготовка на студии – Соработка со постоечките НВО
Закани	Избегнување на закани
<ul style="list-style-type: none"> – Политички нестабилен амбиент 	<ul style="list-style-type: none"> – Градење на одржливи партнерства помеѓу бизнисите, администрацијата и граѓанскиот сектор

6.11. Вода

Општина ДЕЛЧЕВО

Сили	Како да се искористат силите ?
<ul style="list-style-type: none"> – Географска положба – Природни ресурси – Стручен и посветен кадар во ЕЛС – Стручен и посветен кадар во Граѓанскиот сектор – Свесност за проблемите кај стручните лица во ЕЛС, ЈКП, Граѓанскиот сектор и граѓаните – Мотивираност за делување – Постојат повеќе делумно или целосно подготвени општински документи и стратегии кои овозможуваат делување во оваа област 	<ul style="list-style-type: none"> – Соработка помеѓу сите чинители – Развивање на меѓуопштинска соработка особено со соседните општините со кои граничи општина Делчево – Развивање на соработка на ниво на Брегалничкиот регион – Развивање на прекугранична соработка со соодветни еколошки и други организации и институции од Р. Бугарија заради размена на знаење и искуства
Слабости	Слабости во сили
<ul style="list-style-type: none"> – Нема доволно ресурси – Недовршена документација – Економската криза оневозможува инвестиции 	<ul style="list-style-type: none"> – Градење партнерства со локалните и регионалните медиуми – Иницијативи за организирање трибини и дебати на релевантни теми за подигање на јавната свест за рационално користење и заштита на водите од загадување – Градење партнерства со НВО и НВО мрежи на национално ниво кои се отворени за соработка
Можности	Искористување на можностите
<ul style="list-style-type: none"> – Меѓуопштинска соработка – Прекугранична соработка – Постои интерес кај меѓународните донатори да поддржат иновативни проекти како и проекти а одржлива употреба и заштита на водите – Постојат НВО и НВО мрежи на национално ниво кои се отворени за соработка – Владини програми 	<ul style="list-style-type: none"> – Учество во источен плански регион – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до владата за добивање средства за организирање на кампањи за подигање на јавната свест – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до внатрешни и меѓународни донатори за добивање средства за подготовка на студии и комплетирање на документацијата – Соработка со постоечките НВО
Закани	Избегнување на закани
<ul style="list-style-type: none"> – Економска криза што иницира сиромаштија 	<ul style="list-style-type: none"> – Градење на одржливи партнерства помеѓу бизнисите, администрацијата и граѓанскиот сектор

6.12 Воздух

Општина ДЕЛЧЕВО

Сили	Како да се искористат силите ?
<ul style="list-style-type: none"> – Географска положба – Поволна ружа на ветрови во текот на целата година – Стручен и посветен кадар во ЕЛС – Стручен и посветен кадар во Граѓанскиот сектор – Свесност за проблемите кај стручните лица во ЕЛС, Граѓанскиот сектор и граѓаните – Мотивираност за делување – Постојат повеќе делумно или целосно подготвени општински документи и стратегии кои овозможуваат делување во оваа област 	<ul style="list-style-type: none"> – Соработка помеѓу сите чинители – Развивање на меѓуопштинска соработка особено со соседните општините со кои граничи општина Делчево бидејќи аерозагадувањето не познава политички ниту државни граници – Развивање на прекугранична соработка со соодветни еколошки и други организации и институции од Р. Бугарија заради размена на знаење и искуства но и заедничко делување
Слабости	Слабости во сили
<ul style="list-style-type: none"> – ЕЛС нема надлежности на регионалниот пат А 3 од кој доаѓа едно од најголемите аерозагадувања во Делчево – Нема можности за контрола на аерозагадувањето – Ниска свест кај дел од граѓаните но и дел од деловните субјекти кои се греат на пластика, текстил и други отпадоци и интензивно го загадуваат воздухот – Недовршена документација – Стари возила на улиците поради економската криза 	<ul style="list-style-type: none"> – Иницијативи за организирање трибини и дебати на релевантни теми за подигање на јавната свест за рационално користење и заштита на водите од загадување – Градење партнерства со НВО и НВО мрежи на национално ниво кои се отворени за соработка
Можности	Искористување на можностите
<ul style="list-style-type: none"> – Меѓуопштинска соработка – Прекугранична соработка – Постои интерес кај меѓународните донатори да поддржат иновативни проекти како и проекти за заштита на воздухот – Постојат НВО и НВО мрежи на национално ниво кои се отворени за соработка – Владини програми 	<ul style="list-style-type: none"> – Учество во источен плански регион – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до владата за добивање средства за организирање на кампањи за подигање на јавната свест – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до внатрешни и меѓународни донатори за добивање средства за подготовка на студии и комплетирање на документацијата – Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до внатрешни и меѓународни донатори за добивање средства за мобилна или фиксна мерна станица за мерење на аерозагаденоста
Закани	Избегнување на закани
<ul style="list-style-type: none"> – Економска криза што иницира сиромаштија 	<ul style="list-style-type: none"> – Градење на одржливи партнерства помеѓу бизнисите, администрацијата и граѓанскиот сектор

6.13.Отпад

Општина ДЕЛЧЕВО

Сили	Како да се искористат силите ?
<ul style="list-style-type: none"> - Стручен и посветен кадар во ЕЛС и ЈКП - Стручен и посветен кадар во Граѓанскиот сектор - Свесност за проблемите кај стручните лица во ЕЛС и ЈКП, - Свесност за проблемите кај стручните лица во Граѓанскиот сектор - Мотивираност за делување на професионалците од администрацијата и ЈКП - Мотивираност за делување на дел од граѓаните - Постои законска регулатива - Постојат повеќе делумно или целосно подготвени општински документи и стратегии кои овозможуваат делување во оваа област 	<ul style="list-style-type: none"> - Соработка помеѓу сите чинители - Развивање на меѓуопштинска соработка особено со соседните општините со кои граничи општина Делчево - Развивање на соработка на ниво на Брегалничкиот регион - Регионален пристап во депонирањето. Поддршка на регионалниот пристап /регионална депонија/. - Развивање на прекугранична соработка со соодветни еколошки и други организации и институции од Р. Бугарија заради размена на знаење и искуства
Слабости	Слабости во сили
<ul style="list-style-type: none"> - Отпадот се депонира а не се рециклира - Нема санитарна депонија - Нема доволно ресурси /возила, луѓе, опрема/ - Застарени возила - Недовршена документација - Економската криза оневозможува инвестиции - Не се врши сепарација и посебен однос и депонирање на нетоксичниот отпад - Ниска свест кај мнозинството на населението за оваа проблематика 	<ul style="list-style-type: none"> - Градење партнерства со локалните и регионалните медиуми - Да се примени регионален пристап за менаџирање со цврстиот нетоксичен отпад - Иницијативи за организирање трибини и дебати на релевантни теми за подигање на јавната свест за предностите од рециклирање - Градење партнерства со НВО и НВО мрежи на национално ниво кои се отворени за соработка
Можности	Искористување на можностите
<ul style="list-style-type: none"> - Меѓуопштинска соработка - Прекугранична соработка - Постои интерес кај меѓународните донатори да поддржат иновативни проекти како и проекти одржливо менаџирање со цврстиот отпад и воведување на рециклирање - Постојат НВО и НВО мрежи на национално ниво кои се отворени за соработка - Јавно приватни партнерства 	<ul style="list-style-type: none"> - Регионален пристап во депонирањето. Поддршка на регионалниот пристап /регионална депонија/. - Учество во источен плански регион - Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до владата за добивање средства за организирање на кампањи за подигање на јавната свест - Изработка на проекти со кои ќе се конкурира до внатрешни и меѓународни донатори за добивање средства за подготовка на студии и комплетирање на документацијата - Соработка со постоечките НВО
Закани	Избегнување на закани
<ul style="list-style-type: none"> - Високи трошоци и релативната исплатливост на рециклирањето 	<ul style="list-style-type: none"> - Градење на одржливи партнерства помеѓу ЕЛС и бизнисите

7. Акциски план за имплементација на ЛЕАП

7.1 Урбанизам

Проблем	Цел	Проект	Клучни мерки	Рок	Индикатори	Можни имплементатори
Не постои ДУП за индустриска зона надвор од градот	Донесување на ДУП	Изготвување на техничка документација/ДУП/	- Изготвување на ажурирана геодетска подлога - Изготвување на елаборат за експропијација - Изработка на елаборат за нумерички податоци - Изработка на ГУП - Изработка на ДУП	До крај на 2018г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б) Подготвен документ /ДУП/ во предвидениот рок	- Општинска администрација - Реален сектор
Неурбанизирани селски подрачја во општина Делчево	Урбанизација на селските подрачја во општина Делчево	Изготвување на техничка документација за селските подрачја во општина Делчево	- Изготвување на ажурирана геодетска подлога - Изготвување на елаборат за експропијација - Изработка на елаборат за нумерички податоци - Изработка на ДУП	2018 – 2020 г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б) Подготвен документ /ДУП/ за селските подрачја во општина Делчево / во предвидениот рок	- Општинска администрација - Реален сектор
Неусогласеност на ДУП на Делчево со фактичката состојба	Ажурирање на веќе постоечки планови	Изготвување на техничка документација	Изготвување на ажурирана геодетска подлога - Изготвување на елаборат за експропијација - Изработка на елаборат за нумерички податоци - Изработка на ДУП	2017 – 2019 г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б) Ажуриран документ /ДУП/ и истиот усогласен со фактичката состојба во предвидениот рок	- Општинска администрација - Реален сектор
Во Делчево не постои градска капела	Изградба на градска капела	Изградба на градска капела во Делчево	- Урбанизација на опфат - Изготвување на проект - Градежни активности	2018 – 2020 г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б) Изградена градска капела во предвидениот рок	- Општинска администрација - Реален сектор - ЈКП Брегалница

7.2 Инфраструктура

Општина ДЕЛЧЕВО

Проблем	Цел	Проект	Клучни мерки	Рок	Индикатори	Можни имплементатори
Пренасочување на сообраќајот од регионалниот пат АЗ околу градот	Поднесување на иницијатива за изградба на обиколница	Изработка на извештај за фактичка состојба вклучително фреквенција на возила и степен на загадување	- Прибирање податоци од релевантни институции - Лобирање кај централната власт	2017 – 2020г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б) Подготвен документ /извештај/ во предвидениот рок В) Поднесена официјална иницијатива во предвидениот рок	- Општинска администрација - НВО
Неизградена атмосферска и фекална канализација во некои делови од градот	Изградба на атмосферска и фекална канализација	Изградба на атмосферска и фекална канализација во некои делови од градот	- Урбанизација на опфат - Изготвување на проект - тендерски процедури - Градежни активности	2017 – 2019г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б) Изградена атмосферска и фекална канализација во предвидениот рок В) Метри на изградена атмосферска канализација Г) Метри на изградена фекална канализација	Општинска администрација - Реален сектор - ЈКП Брегалница
Неизградена водоводна и канализациона мрежа во селските подрачја	Изградба на водоводна и канализациона мрежа во селските подрачја	Изградба на водоводна и канализациона мрежа во селските подрачја	- Урбанизација на опфат - Изготвување на проект - тендерски процедури - Градежни активности	2017 – 2020г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б) Изградена водоводна и канализациона мрежа во предвидениот рок В) Метри на изградена водоводна мрежа Г) Метри на изградена канализациона мрежа	Општинска администрација - Реален сектор - ЈКП Брегалница
Немање на пречистителни станици за водата за пиење како и за комуналните отпадни води	Изградба на пречистителни станици за водата за пиење како и за комуналните отпадни води	Изградба на пречистителни станици за водата за пиење како и за комуналните отпадни води	- Урбанизација на опфат - Изготвување на проект - Тендерски процедури - Градежни активности	2017 – 2018г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б) Број на изградени пречистителни станици за водата за пиење во предвидениот рок В) Број на изградени пречистителни станици за комунали отпадни	Општинска администрација - Реален сектор - ЈКП Брегалница

Општина ДЕЛЧЕВО

					<i>води во предвидениот рок</i>	
<i>Оштетена водоводна мрежа</i>	<i>Проширување на постоечката водоводна мрежа и замена на веќе дотраените цевки</i>	<i>-Изработка на извештај за фактичката состојба - Изработка на техничка документација</i>	<i>-Снимање на терен -Изготвување на елаборат -Тендерски процедури -Градежни активности</i>	<i>2018 – 2020г.</i>	<i>А) Имплементирани сите предвидени мерки во предвидениот рок Б)Вкупно метри на проширена водоводна мрежа В) Вкупно метри на заменети дотраени цевки</i>	<i>- Општинска администрација - Реален сектор - ЈКП Брегалница</i>
<i>Немање подземен катастер</i>	<i>Снимање и регистрирање на целата подземна инфраструктура</i>	<i>Изработка на елаборат и извештај за системот за водоснабдување</i>	<i>Снимање на подземните 1. Водоводни мрежи 2.Канализациони мрежи 3.Кабли</i>	<i>До 2019г.</i>	<i>А) Имплементирани сите предвидени мерки во предвидениот рок Б) Изработен Подземен катастер во предвидениот рок</i>	<i>- Општинска администрација - Реален сектор - ЈКП - ЕВН</i>
<i>Застарено и енергетски неефикасно улично осветлување</i>	<i>Да се заменат старите енергетски неефикасни сијалици со современи ЛЕД сијалици</i>	<i>Изработка на технички елаборат</i>	<i>- Снимање на терен -Изготвување на елаборат -Тендерски процедури -Монтажа и поставување</i>	<i>2017 – 2018г.</i>	<i>А) Имплементирани сите предвидени мерки во предвидениот рок Б) Број на заменети сијалици во предвидениот рок</i>	<i>- Општинска администрација - Реален сектор - ЕВН</i>

7.3.Патишта

Општина ДЕЛЧЕВО

Проблем	Цел	Проект	Клучни мерки	Рок	Индикатори	Можни имплементатори
Пренасочување на сообраќајот од регионалниот пат АЗ околу градот	Поднесување на иницијатива за изградба на обиколница	Изработка на извештај за фактичка состојба вклучително фреквенција на возила и степен на загадување	- Прибирање податоци од релевантни институции - Лобирање кај централната власт	2017 – 2020г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б) Подготвен документ /извештај/ во предвидениот рок В) Поднесена официјална иницијатива во предвидениот рок	- Општинска администрација -НВО
Лоши сообраќајно технички елементи на општинските улици, патишта и пристапни патеки	Да се реконструираат или рехабилитираат општинските улици, патишта и пристапни патеки	Реконструкција или рехабилитација на на општинските улици, патишта и пристапни патеки	-Снимање на терен -Изготвување на основни со елаборатсообраќајни проекти -Тендерски процедури -Градежни активности	2017 – 2019г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки во предвидениот рок Б)Вкупно метри на реконструирани општинските улици, патишта и пристапни патеки	- Општинска администрација - Реален сектор
Деградирање на заштитното зеленило покрај сообраќајниците и заштитниот појас на општинските патишта	Враќање на земјиштето на предвидената намена согласно ДУП – заштитно зеленило и негово урдување	-Хортикултурно урдување на зелените заштитни појаси околу сообраќајниците -Запазување на заштитниот појас со добивање на дозволи за поставување на објекти покрај патиптата- едукација на населението за законски предвидените постапки	-Прибирање на податоци - Изработка на проекти	2017- 2019г.	А)Имплементирани сите предвидени мерки во предвидениот рок Б)Следење на состојбата	- Општинска администрација -НВО
Неодобрени проклучоци на државните патишта општински патишта	Одобрени приклучоци согласно законска регулатива	Едукација за постапките иза добивање на одобрение за изградба на овие патишта	-Прибирање на податоци – евидентирање на приклучоците	2017- 2019г.	А)Имплементирани сите предвидени мерки во предвидениот рок Б)Следење на состојбата	- Општинска администрација -државна администрација

Општина ДЕЛЧЕВО

Непостоење на сообраќајна студија за општина Делчево	Изработка на сообраќајна студија	Изработка на сообраќајна студија за општина Делчево	-Прибирање на податоци -снимање на терен - изработка на студијата	2017-2019год.	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б) Подготвен документ /извештај/ во предвидениот рок В)Изработка на сообраќајни проекти произлезени од сооб.студија	-Општинска администрација - Реален сектор
Зголемена опасност од хазарди и штети од сообраќајни незгоди	-Изградба на обиколница -Обнова на поставената сообраќајна сигнализација	Изработка на извештај за фактичка состојба вклучително фреквенција на возила и степен на загрозеност	- Прибирање податоци од релевантни институции - Лобирање кај централната власт	2017-2019 година	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б) Подготвен документ /извештај/ во предвидениот рок В) Поднесена официјална иницијатива во предвидениот рок	- Општинска администрација -НВО - Реален сектор
Несоодветна локација на полигонот за обука на возачи (спортко рекреативен центар)	Дислокација од спортско рекреативен центар Пијанец	Изработка на планска документација за намена на земјиште	Изготвување на основни сообраќајни проекти -Тендерски процедури -Градежни активности	2017-2019	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б) Подготвен документ /извештај/ во предвидениот рок	- Општинска администрација - авто школи

7.4Транспорт

Општина ДЕЛЧЕВО

Проблем	Цел	Проект	Клучни мерки	Рок	Индикатори	Можни имплементатори
Стари возила	Обнова на возен парк	-	Лобирање кај централни власти	2017 – 2020г.	Број на остварени состаноци со претставници на владата Број на донесени акти од страна на владата во однос на замена на стариот возен парк	-ЕЛС -НВО
Голем број на тешки товарни возила секојдневно се движат низ Делчево и го загадуваат воздухот	Пренасочување на регионалниот сообраќа од центарот на градот	Изработка на извештај за фактичка состојба вклучително фреквенција на возила и степен на загадување	- Прибирање податоци од релевантни институции - Лобирање кај централната власт	2017 – 2020г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б) Подготвен документ /извештај/ во предвидениот рок В) Поднесена официјална иницијатива во предвидениот рок	- Општинска администрација -НВО
Несоодветно транспортирање на отпад	Да се обезбедат услови за соодветно транспортирање на отпад	Набавка на нови возила за транспорт на цврст и нетоксичен комунален отпад	-Подготовка на техничка спецификација -Тендерска процедура -Набавка на возила	2018 – 2020г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки во предвидениот рок Б) Број на набавени возила за транспорт на цврст и нетоксичен комунален отпад	-ЕЛС -ЈКП
Недоволен простор за паркирање во Делчево	Да се обезбеди доволно простор за паркирање во Делчево	Изградба на паркинзи	-Снимање на терен -Изготвување на елаборат -Тендерски процедури -Градежни активности	2017 – 2018г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки во предвидениот рок Б) Број на новоизградени паркинг места во однос на предвидените со техничката документација	-ЕЛС - Реален сектор
Сите од горе ќе ги дополнам – проблеми од транспорт						

7.5.Образование

Проблем	Цел	Проект	Клучни мерки	Рок	Индикатори	Можни имплементатори
Во училиштата кои треба да бидат пример и носител на еколошката едукација не се врши селекција на цврстиот отпад	Обезбедување на контејнери за различни видови на отпад	Подобрување со управувањето со цврстиот отпад во општинските основни и средното училиште	-Подготовка на тахнички елаборат -Обезбедување и поставување на контејнерите - Едукација на училиштата - спроведување и следење на процесот на селекција	Првата половина на 2017	- Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвен тахнички елаборат во предвидениот рок - Број на набавени и поставени контејнери во однос на предвидениот број	- ЕЛС - ЈКП - НВО
Во СОУ М.М. Брицо не се применуваат мерки за подобрување на енергетската ефикасност	Да се подобри енергетската ефикасност во СОУ М.М. Брицо	Поставувањена сончеви колектори на кровот на СОУ М.М. Брицо	-Подготовка на тахнички елаборат -Обезбедување и поставување на сончевите колектори -Подготовка на годишен извештај за остварените заштеди и доставување до ЕЛС	2018	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвен тахнички елаборат во предвидениот рок - Број на набавени и поставени сончеви колектори во однос на предвидениот број	- ЕЛС - ЈКП - СОУ М.М. Брицо
Во училиштата кои треба да бидат пример и носител на еколошката едукација, училишните дворови сенедеволно уредени	Уредување и одржување на училишните дворови	Поставување на: -Летниковци -Уредени зелени површини -Еколошко катче во училиштата во општина Делчево	-Подготовка на координиран план за делување -Подготовка на тахнички елаборат -Набавка на потребни материјали и опрема -Акции за уредување на дворовите	Втора половина на 2018	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвен координиран план за делување во предвидениот рок - Набавена и поставена опрема во однос на предвиденото -Брај на акции за уредување и број на вклучени ученици и наставници	- ЕЛС - ЈКП - СОУ М.М. Брицо - ООУ Ванчо Прке - ООУ Климент Охридски

7.6.Здравство

Проблем	Цел	Проект	Клучни мерки	Рок	Индикатори	Можни имплементатори
Во Делчево и околните општини /М.Каменица,Пехчево, Берово/ не постои лабораторија за мониторинг на квалитетот на водата и воздухот	Да се воспостави лабораторија за мониторинг на квалитетот на водата и воздухот која на неделна основа /по потреба и почесто/ јавно ќе објавува официјални податоци за регистрираните состојби	Воспоставување на Лабораторија за континуиран мониторинг на квалитетот на водата и воздухот во Делчево и околината	-Подготовка на технички елаборат -Обезбедување на простор -Набавка и поставување на опрема -Ангажирање на кадар	До 2020г.	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвен технички елаборат во предвидениот рок -Обезбеден простор -Набавена и поставена опрема -Ангажиран кадар	-ЕЛС -МЗ и ЈЗУ -МЗЖСПП -Реален сектор
Амбулантата за брза помош во Делчево ја нема потребната опрема и простор за интервенција во случај на евентуални еколошки инциденти и катастрофи	Да се создадат услови за да може Амбулантата за брза помош во Делчево да интервенира и да им пружи прва помош во случај на евентуални еколошки инциденти и катастрофи	Реновирање и доопремување на Амбулантата за брза помош во Делчево	-Подготовка на технички и стручен елаборат со вклучена проценка на еколошки ризици -Обезбедување на простор -Набавка и поставување на опрема	2018г.	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвен технички и стручен елаборат со вклучена проценка на еколошки ризици во предвидениот рок -Обезбеден простор -Набавена и поставена опрема	-ЕЛС -МЗ и ЈЗУ -МЗЖСПП -Агенција за управување со кризи -Реален сектор

7.7.Јавна свест

Проблем	Цел	Проект	Клучни мерки	Рок	Индикатори	Можни имплементатори
Недоволна застапеност на едукативни емисии и дебати на еколошки теми и содржини на националните, регионалните и локалните електронски медиуми во кои се достапни во општината	Да се зголеми квантитетот и квалитетот на едукативни емисии и дебати на еколошки теми и содржини на националните, регионалните и локалните електронски медиуми во кои се достапни во општината	Поставување на најмалку по една месечна едукативна и една дебатна емисија на најмалку 1 национален, 1 регионален и 1 локален електронски медиум до крајот на 2019г.	- Подготовка на план за делување -Работни средби со националните, регионалните и локалните медиуми -Обука на новинари -Потпишување на договори помеѓу ЕЛС и медиумите	2019 г.	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвен план за делување -Број на работни средби -Број на потпишани договори со медиумите -Број на емитувани емисии на месечно ниво	-ЕЛС -НВО -Националниот совет за радиодифузија
Недоволна застапеност на јавни едукативни настани, трибини и дебати на еколошки теми и содржини	Да се зголеми квантитетот и квалитетот на јавни едукативни настани, трибини и дебати на еколошки теми и содржини во Делчево	Организирање на 3 едукативни трибини, 3 јавни дебати и 3 локални еколошки едукативни акции на годишно ниво во периодот 2017 – 2020	-ЕЛС да поддржи формирање на НВО ЕКО Мрежа од најмалку 3 локални партнерски организации -НВО ЕКО мрежата да подготви и да достави проект до ЕЛС	2017 -2020г.	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Формирана НВО ЕКО Мрежа од најмалку 3 локални партнерски организации со поддршка на ЕЛС - Подготвен и доставен 3 годисен проект од страна на НВО ЕКО мрежата -Број на организирани трибини на годишно ниво -Број на организирани дебати на годишно ниво -Број на организирани акции на годишно ниво	-ЕЛС -НВО -МЖСПП -Влада на Р.Македонија

7.8.Биодиверзитет

Општина ДЕЛЧЕВО

Проблем	Цел	Проект	Клучни мерки	Рок	Индикатори	Можни имплементатори
Нема студија за застапеност на видови како услов за евиденција на загрозеност на видовите	Да се изготви студија за застапеност на видови како услов за заштита и зачувување на биодиверзитетот	Подготовка на студија за застапеност на видови како услов за заштита и зачувување на биодиверзитетот	-Подготовка на тендерска документација -Спроведување на тендерска процедура -Избор на акредитирана и лиценцирана фирма изведувач -Подготовка на документот	2017-2018г.	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвен документ /студија/во предвидениот рок	-ЕЛС -НВО -Реален сектор
Висок интензитет на ловокрадство	Да се намали ловокрадството во шумите во Делчево	Подготовка на Акциски план за заштита од ловокрадство	-Подготовка на тендерска документација -Спроведување на тендерска процедура -Избор на акредитирана и лиценцирана фирма изведувач -Подготовка на документот	2017-2018г.	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвен документ Акциски план за заштита од ловокрадство во предвидениот рок	-ЕЛС -НВО -Дирекција за управување со кризи -Реален сектор
Голем број на шумски пожари	Да се намали бројот на шумски пожари во шумите во Делчево	Подготовка на Акциски план за заштита од шумски пожари	-Подготовка на тендерска документација -Спроведување на тендерска процедура -Избор на акредитирана и лиценцирана фирма изведувач -Подготовка на документот	2017-2018г.	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвен документ Акциски план за заштита од шумски пожари во предвидениот рок	-ЕЛС -НВО Дирекција за управување со кризи -Реален сектор
Ниско ниво на јавната свест за	Зголемување на бројот на јавни					

Општина ДЕЛЧЕВО

значењето на биодиверзитетот	настани за едукација на јавноста и подигање на јавната свест за значењето на биодиверзитетот					
------------------------------	--	--	--	--	--	--

7.9.Шуми

Проблем	Цел	Проект	Клучни мерки	Рок	Индикатори	Можни имплементатори
Зголемен интензитет на дива сеча на шумите	Намалување на незаконската сеча на шумите за најмалку 50% до крајот на 2020г. во однос на состојбите во 2016г.	Засилување заштитата и контролата на сечата на шумите	-вработување на Шумски Полицијаџи (зголемување за најмалку 50% во однос на бројката од 2016г.) -Набавка на 5 нови возила	2017 - 2019г.	А) Број на нововработени шумски полицијаџи Б) Број на новонабавени возила В) Број на извршени контроли докажан со извештаи Г) Број на прекршоци	-МЗШВ -ЕЛС -ЈП Македонски Шуми
Значително намалување на шумскиот фонд поради дива сеча и шумски пожари	Обнова и зголемување на шумскиот фонд	Подготовка на Акциски план за пошумување	-Подготовка на тендерска документација -Спроведување на тендерска процедура -Избор на акредитирана и лиценцирана фирма изведувач -Подготовка на документот	2017-2018г.	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвен документ Акциски план за зпошумување во предвидениот рок	-ЕЛС -ЈП Македонски Шуми - МЗШВ
Мал број на заштитени шумски подрачја како форма на заштита на флората и фауната	Зголемување на бројот на заштитени шумски подрачја	Подготовка на Студија на изведливост за зголемување на бројот на заштитени шумски подрачја во општина Делчево	-Подготовка на тендерска документација -Спроведување на тендерска процедура -Избор на акредитирана и	2017-2018г.	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвен документ Студија на изведливост за зголемување на бројот на заштитени шумски подрачја во општина	-ЕЛС -ЈП Македонски Шуми - МЗШВ

Општина ДЕЛЧЕВО

			лиценцирана фирма изведувач -Подготовка на документот		Делчевово предвидениот рок	
--	--	--	--	--	----------------------------	--

7.10. Природни ресурси

Проблем	Цел	Проект	Клучни мерки	Рок	Индикатори	Можни имплементатори
Не постои функционален систем за контрола на примена на агрохемиски мерки и средства	Воспоставување на систем за контрола на примена на агрохемиски мерки и средства	Подготовка на Студија на изведливост за воспоставување на систем за контрола на примена на агрохемиски мерки и средства во општина Делчево	-Подготока на тендерска документација -Спроведување на тендерска процедура -Избор на акредитирана и лиценцирана фирма изведувач -Подготовка на документот	2017-2020г.	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвен документ Студија на изведливост за воспоставување на систем за контрола на примена на агрохемиски мерки и средства во општина Делчевово предвидениот рок	- ЕЛС - МЗШВ -Реален сектор
Не постои студија за геотермална енергија и глина	Подготовка на студија за геотермална енергија и глина	Подготовка на студија за геотермална енергија и глина во општина Делчево	-Подготока на тендерска документација -Спроведување на тендерска процедура -Избор на акредитирана и лиценцирана фирма изведувач -Подготовка на документот	2017-2020г.	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвен документ Студија за геотермална енергија и глина во општина Делчево во предвидениот рок	- ЕЛС - МЗШВ - Реален сектор - Рударско геолошки факултет од Штип
Недоволна промоција на спомениците на природата Илин Камен и Кукуље	Засилена промоција на спомениците на природата Илин Камен и Кукуље	Кампања за промоција на на спомениците на природата Илин Камен и Кукуљево општина Делчево	-Обезбедување на финансии -Формирањена тим -Подготовка на план за делување	2018г.	- Спроведени мерки во предвидениот рок - Формиран тим	- НВО - ЕЛС

Општина ДЕЛЧЕВО

			<i>-Подготовка на промотивен материјал -Настапи на 2 национални медиуми во промотивни емисии</i>		<i>- Подготвен план за спроведување на кампањата -Подготвен промотивен материјал/туристички брошури и постери/ - Број на настапи на национални медиуми во промотивни емисии</i>	
<i>Неизградена туристичка инфраструктура /пристапни патишта, патокази и туристички ознаки/ кај спомениците на природата Илин Камен и Кукуље</i>	<i>Да се подобри туристичката инфраструктура и да се привлечат туристидо атрактивните локалитети, спомениците на природата Илин Камен и Кукуље</i>	<i>Изградба на туристичка инфраструктура /пристапни патишта, патокази и туристички ознаки/ до атрактивните локалитети, спомениците на природата Илин Камен и Кукуље</i>	<i>-Снимање на терен -Изготвување на елаборат -Тендерски процедури -Градежни активности</i>	<i>2017 – 2019г.</i>	<i>- Имплементирани сите предвидени мерки во предвидениот рок - Вкупно метри на изградени пристапни патишта кај спомениците на природата Илин Камен и Кукуље - Број на поставени ознаки и патоказикај спомениците на природата Илин Камен и Кукуље</i>	<i>- НВО - ЕЛС - Реален сектор</i>

7.11.Вода

Општина ДЕЛЧЕВО

Проблем	Цел	Проект	Клучни мерки	Рок	Индикатори	Можни имплементатори
Неискористен воден фонд	Зголемување на искористеноста на водениот фонд во Општина Делчево	Регулирање на најмалку 3 речни корита	-Избор на локации -Подготовка на техничка документација -Подготовка на елаборати -Тендерска процедура -Градежни работи	2017 – 2020г.	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвена техничка документација во предвидениот рок -Подготвени елаборати во предвидениот рок -Спроведена тендерска процедура и избран изведувач - Број на регулирани речни текови во предвидениот рок согласно техничката документација и елаборатите	-ЕЛС -ЈКП -Реален сектор -МЗШВ
		Изградба на најмалку 2 акумулации	-Избор на локации -Подготовка на техничка документација -Подготовка на елаборати -Тендерска процедура -Градежни работи	2017 – 2020г.	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвена техничка документација во предвидениот рок -Подготвени елаборати во предвидениот рок -Спроведена тендерска процедура и избран изведувач -Број на Изградени акумулации во предвидениот рок согласно техничката документација и елаборатите	- ЕЛС -ЈКП -Реален сектор -МЗШВ
Оштетена водоводна мрежа	Замена на веќе дотраените цевки	-Изработка на извештај за фактичката состојба - Изработка на техничка документација	-Снимање на терен -Изготвување на елаборат -Тендерски процедури -Градежни активности	2018 – 2020г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки во предвидениот рок Б) Вкупно метри на заменети дотраени цевки	- ЕЛС - ЈКП - Реален сектор - ЈКП Брегалница

7.12 Воздух

Проблем	Цел	Проект	Клучни мерки	Рок	Индикатори	Можни имплементатори
Започната е процедура за доделување на концесија за отворање на рудник за јаглен со површински коп на локација од која ќе се емитутира интензивно и големо загадувањена воздухот, водите и почвата	Да се спречи отворањето на рудникот на оваа локација сега и во иднина	Јавна кампања против доделување на концесијата и против отворање на рудникот	-Формирањена тим -Подготовка на план за делување -Имплементација на активностите во однос на лобирање и влијанија на институциите од централната извршна власт и парламентот	2017	-Спроведени мерки во предвидениот рок - Формиран тим -Подготвен план за делување -Имплементирани активностите во однос на лобирање и влијанија на институциите од централната извршна власт	-ЕЛС -НВО -Видни и успешни граѓани од општината кои живеат во Делчево, Скопје и други места
		Подготовка на елаборат „Проценка на ризици по животната средина и луѓето“	-Подготока на тендерска документација -Спроведување на тендерска процедура -Избор на акредитирана и лиценцирана фирма изведувач -Подготовка на документот	2017	-Спроведени мерки во предвидениот рок -Подготвен документ во предвидениот рок	-ЕЛС -НВО -Реален сектор
Согорување на пластика, текстил и цврсти отпадоци како енергенс од страна на дел од деловниот сектор но и дел од граѓаните	Да се спречисогорувањето на пластика, текстил и цврсти отпадоци како енергенс во Делчево	Јавна кампања против согорувањето на пластика, текстил и цврсти отпадоци како енергенс во Делчево	-Формирањена тим -Подготовка на план за делување -Имплементација на активностите во однос на лобирање и влијанија на институциите надлежни за контрола,фирмите и граѓаните	2017	- Спроведени мерки во предвидениот рок - Формиран тим - Подготвен план за делување - Имплементирани активностите во однос на лобирање и влијанија на институциите надлежни за контрола,фирмите и граѓаните	-ЕЛС -НВО -Видни и успешни граѓани од општината кои живеат во Делчево,

7.13.Отпад

Општина ДЕЛЧЕВО

Проблем	Цел	Проект	Клучни мерки	Рок	Индикатори	Можни имплементатори
На територијата на општината од страна на ЈКП и стручните служби на ЕЛС лоцирани се 14 диви депонии	Да се намали бројот на дива депонии за најмалку ¼ до крајот на 2020г.	Одржлива елиминација на дивите депонии на територијата на општина Делчево	-Обезбедување на финансиски средства -Подготовка на план за акција -Ангажирање на работна сила -Обезбедување на возила -Отстранување на отпадот -Обезбедување на континуиран надзор на ризичните локации	Секоја година во периодот 2017 – 2020 г.	-Спроведени мерки во предвидениот рок --Подготвен план за акција -Ангажирна работна сила -Обезбедени возила -Отстранет отпадот -Обезбеден континуиран надзор на ризичните локации -Број на надзори докажан со број на извештаи од спроведени надзори	- ЈКП - ЕЛС
	Да се одреди локација за изградба на санитарна депонија согласно позитивните законски норми, регулативи стандарди	Измена на ДУП со која ќе се одреди локација за изградба на санитарна депонија согласно позитивните законски норми, регулативи стандарди	- Изговување на ажурирана геодетска подлога - Изготвување на елаборат за експропијација - Изработка на елаборат за нумерички податоци - Изработка на ГУП - Изработка на ДУП	До крај на 2018г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б) Подготвен документ /ДУП/ во предвидениот рок	- Општинска администрација - Реален сектор
Недоволен број на возила за транспорт на цврстиот нетоксичен отпад во општина Делчево	Да се обезбеди доволен број на возила за транспорт на цврстиот нетоксичен отпад во општина Делчево	Набавка на најмалку 2 нови возила за транспорт на цврстиот нетоксичен отпад во општина Делчево до крајот на 2020г.	-Подготовка на техничка спецификација на возилата -тендерски процедури -Набавка на возилата	До крај на 2020г.	А) Имплементирани сите предвидени мерки Б)Набавени 2 нови возила за транспорт на цврстиот нетоксичен отпад во општина Делчево во предвидениот рок	- Општинска администрација - ЈКП